

Kitle İletişim Araçlarının Eğitime Etkilerine İlişkin Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri: Bir Durum Çalışması¹

İlhan Günbayı²

Özlem Işık³

Öz

Bu araştırmanın amacı; kitle iletişim araçlarının eğitime etkilerine ilişkin okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklemini Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ortaöğretim kurumu olan Toros Meslek Lisesi oluşturmaktadır. Bütüncül tek durum deseninde nitel bir araştırma olan bu çalışmada katılımcılarla görüşmeler yapılmış, katılımcılar bireysel ve grup olarak konuyla ilgili düşüncelerini ortaya koymuştur. Bu noktada kitle iletişim araçları ve eğitim ilişkisinin ilginç ve dikkat çekici yanları ortaya çıkmıştır. Nitel araştırmanın doğası gereği araştırmayı yönlendiren ve şekillendiren, araştırmacı değil katılımcılar olmuştur. Araştırma verileri, nitel analiz yöntemleriyle analiz edilmiş ve bulgular ortaya konmuştur. Bulgulardan yola çıkılarak yorum ve öneriler oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kitle İletişimi, İletişim Araçları, Eğitim, Durum Çalışması.

Principals, Teachers, Students and Parents' Perceptions on Mass Communication Tools: A Case Study

Abstract

The aim of this study is to analyze principals, teachers, students and parents' perceptions on mass communication tools. The sample of the study consisted of principals, teachers, students and their parents at Toros Public Vocational High School. In this case study which was in a holistic single design, participants were interviewed both individually and in focus groups to analyze their views on mass media tools. As result of the findings of the study interesting and outstanding results were revealed on the relation between mass communication tools and education. As it was a qualitative study, researcher's beliefs were secondary and the participants' thinking was what was required. The research sought to use qualitative methods to analyze the relevant data. As result of the findings and comments, some suggestions to improve the positive effect of mass media tools in education were put forward.

Keywords: Mass Communication, Communication Tools, Education, Case Study.

¹ Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

² Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı.

³ Bağımsız Araştırmacı.

Giriş

Gündemimize 80'li yıllarla birlikte giren küreselleşme olgusu, toplumsaldan bireyesele geçişin itici gücü olmuştur. Toplumsalda yalıtılmış birey, artık “kendi yazgısını tayin etme hakkı” na sahiptir (Bıçakçı, 2001: 6).

Küreselleşme hiç kuşkusuz günümüz dünyasında en çok konuşulan ve günlük yaşamımızı bütün yönleriyle derinden etkileyen bir olgudur. Çok çeşitli boyutları olduğu için de basit bir tanımını vermek zordur. Özellikle ekonomik, siyasal ve sosyokültürel olmak üzere üç önemli boyutu olan küreselleşmenin “kıtalararası ekonomik, sosyal ve politik bütünleşmenin günümüzdeki hızlı bir süreci” şeklinde özet bir tanımı yapılabilir (Wells, Shuey ve Kiely, 2001: 38). “Günümüzde özellikle elektronik iletişimin yaygınlaşmasıyla birlikte, dünyanın küçük bir topluluğa dönüştüğünü açıklayan küresel köy metaforu” (McLuhan, 1964) internet, radyo, televizyon ve cep telefonu gibi kitle iletişim araçlarıyla dünyanın pek çok farklı yerindeki insanların aynı haber ve olayları eş zamanlı bir şekilde takip edebildiğini özlü bir biçimde açıklamaktadır. Yalın anlamda iletişim kavramı ise Latince’de bölüşmek anlamına gelen (Communis) kelimesinden türetilmiştir. Bu açıdan bakıldığında iletişim; bilgi, fikir, davranış gibi kapsamin gruplar halinde bölüşümünü sağlamak için yapılan çabalar olarak tanımlanabilir (Bursaloğlu, 1987: 166; Gürgen, 1997: 9). İletişim aynı zamanda ortak anlamın sembollerin kullanımı yoluyla iletilmesidir (Ivanceich, Donnelly ve Gibson, 1993: 313). İletişim temel olarak insanlar arasında bir anlam köprüsüdür yani anlamların ortak kılınmasıdır (Aydın, 1988: 133). İletişimle ilgili önemli diğer bir nokta ise iletişimin he zaman gönderici ve alıcı olmak üzere iki kişi arasında olduğudur. Tek başına bir birey iletişimde bulunamaz. Ancak bir alıcı iletişim olayını tanımlayabilir. Mesaj iletme iletişimin ancak başlangıcıdır (Davis, 1988: 504). İletişimin tamamlanabilmesi için gönderilen anlamın yanıtının alınması gerekmektedir. Yanıtı alınmayan bir ileti, iki kişi arasındaki etkileşimi sağlayamadığı için doyurucu görülmemektedir (Başaran, 1984: 162). İletişim aracılığıyla insan toplumsal bir varlık olarak kendini gerçekleştirmekte yani biyolojik bir varlık olmanın ötesinde toplumsal bir varlığa dönüşmektedir (Gürgen, 2003: 27). Toplumun bir üyesi olarak birey diğer kişilerle sürekli bir etkileşim içindedir. Bu etkileşim ancak bireylerle iletişim vasıtasıyla gerçekleştirilebilir. Bu nedenledir ki, iletişim insanlar arası etkileşimin temel ögesi olarak kabul edilmektedir (Karagözoğlu, 1985: 65). Yukarıda vurgulanan ortak nokta, iletişimin iki kişiyi-bir gönderici ve bir alıcı-kapsamasıdır. Aynı zamanda iletişimin dört temel ögesi bulunmaktadır: (1) Kaynak (Bilgi-mesaj gönderen), (2) Kanal (Bilginin aktarılacağı ortam) (3) Mesaj (bilgi) (4) Alıcı (Mesaj alacak olan) ve (5) Dönüt (İletişimin amacına ulaşıp ulaşmadığını gösterir). Bu öğelerden biri eksik olursa iletişim gerçekleşmez (Hoy ve Miskel, 2010: 341-343).

”Bir insanın bir başka insanla iletişimini sağlayan iletişim araçlarıyla bir insanın yada bir grup insanın farklı yerlerdeki birden çok insanla iletişimini sağlayan iletişim araçları birbirinden çok farklıdır. Bu araçlara kitle iletişim araçları denilmektedir. Kitle iletişim araçları bir noktadan geniş bir kitleye iletişim yaparlar. Kitle iletişim araçlarında ileti genellikle bir kuruluşa bağlı olan uzmanlaşmış kişiler tarafından düzenlenir ve hızlı ve sürekli bir şekilde gazete, radyo, televizyon, bilgisayar ve cep telefonu gibi araçlarla iletilir ve alıcı konumundaki birey ve kişiler iletiden bir şekilde etkilenirler. Basılı elektronik ve foto grafik olarak üç temel grup altında toplanabilecek olan bu araçların birinci derecede işlevi haber vermek ve bireyin kendisinden uzaktaki şeyleri gözlemesini sağlamaktır” (Kılıç, 2002: 16-18).

İletişimin ve bunun kitlesel hale gelmiş şekillerinin her bilim alanıyla ilgisi olduğu gibi eğitim bilimleri alanıyla da dolaylı dolaysız birçok ilişkisi vardır. İletişim olgusuyla ilgilenen birçok disiplin vardır. Günümüzde, bilgi toplumunun özelliklerini taşıyan bireylerin yetiştirilmesine yönelik olarak örgün ya da yaygın eğitim kurumlarında bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmaktadır. Eğitim ve

dahilindeki öğretme faaliyetleri için kullanılan teknolojiler, türlü değişkenleri etkileyebilmektedir. Bunlar ilk bakışta öğretmen, öğrenci, içerik ve öğrenme ortamıyla ilgili olmakla birlikte, eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileriyle ilişkilendirilebilecek değişkenler olarak sıralanabilirler (Yenilmez ve Ersoy, 2008: 589). Bu değişkenlere yönelik olarak bugün eğitim bilgi ve iletişim teknolojilerini aşağıda belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanmaktadır:

1. Toplum, okul, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki işbirliğini, bilgi teknolojileri araçlarını kullanarak geliştirmek,
2. Öğrenme ortamlarını, eğitimsel yazılımlar, elektronik referanslar, uygulama yazılımları ve eğitsel oyunlarla desteklemek; böylece eğitimin kalitesini artırmak,
3. Bilgi teknolojisi araçlarını her kademdeki öğrenme ortamlarına entegre etmek,
4. Her öğrenciye eğitim hayatı boyunca her türlü gelişmiş bilgi teknolojisi araçlarına (bilgi kaynaklarına) ulaşma imkânı sağlamak,
5. Doğru zamanda ve doğru yerde, doğru bilgi teknolojisi aracı kullanım yeteneğini bütün öğrencilere kazandırmak,
6. Bilgi Teknolojisi araçları ile bilgiye ulaşma, problem çözme, bilginin işlenmesi ve sunulması becerilerini bütün öğrencilere kazandırmak ve onlara günlük hayatta bilgi teknolojisi araçlarını nasıl kullanabileceklerini öğretmek,
7. Öğrenciyi pasif öğrenme ortamlarından kurtararak kendi kendine aktif bir şekilde öğrenme yeteneği kazanmasını sağlamak,
8. Öğrencilerin, internet'i, çizim programlarını, kelime işlemcileri, elektronik tablolar ve sunum yazılımları gibi araçlar olarak kullanmalarını sağlamak,
9. Bilgisayarı öğretmenlerin, ders planlarını hazırlama, derslerini uygulama, ölçme-değerlendirme araçlarını geliştirme, not verme, eğitsel materyallerini hazırlama ve kendilerini geliştirme amaçlı olarak kullanmalarını sağlamak,
10. Okul yöntemlerinin veri tabanları, kelime işlemci, sunum yazılımları vb. bilgi teknolojilerini kullanarak idari işlerin kolaylaştırılmasını ve daha etkin hale getirilmesini sağlamak,
11. İl ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin işlevlerinin bilgi teknolojisi desteğiyle yürütülmesi için bir yönetim bilgi sistemi kurmak (Çavaş, Kışla ve Twinning, 2004: 2).

Bu araştırmada ise kitle iletişim araçlarının eğitime etkisine ilişkin yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşlerinin ortaya koymak amaçlanmıştır. "Kitle iletişim araçlarının eğitime etkileri hakkında yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri nelerdir?" sorusu, araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Bu problem çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. "Kitle iletişim araçları" denilince akıllarına ilk neler geldiğine ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri nelerdir?
2. Kitle iletişim araçlarından, en sık kullanılan en az kullanılan doğru yapacakları sıralama nedir ve bu sıralamanın nedenlerine ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Evde ve okulda kullanılan kitle iletişim araçlarının farklı olup olmadığına ve hangi

- ortamda hangi iletişim aracını daha sık kullandıklarına ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?
4. Okulda kullanımı yasak olan kitle iletişim araçlarının buna rağmen kullanılıyor olmasının nedenlerine ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri nelerdir?
 5. Kitle iletişim araçlarının eğitime ne gibi etkileri olduğuna, başarı ya da performansı ne yönde etkilediğine ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri nelerdir?
 6. Milli eğitim sisteminde eğitimle ilişkili amaçlara yönelik kullanılan iletişim araçlarını (e-okul, mektup, telefon, uzaktan eğitim amaçlı televizyon programları, bilgisayar vs.) yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci ne sıklıkta kullanmaktadırlar ve bunlara ilişkin memnuniyet durumları nedir?
 7. İnternetin eğitime etkisi nedir ve buna ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin memnuniyet durumları ve önerdikleri düzenlemeler nelerdir?
 8. Cep telefonunun ve desteklediği tüm programların (messenger, facebook vb.) eğitime etkisi, yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin memnuniyet durumları ve önerdikleri çözümler nelerdir?
 9. Derslerde kullanılan iletişim araçlarının ve bunun sağladığı işitsellik ve görselliğin eğitime etkileri, buna ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin memnuniyet durumları ve önerdikleri düzenlemeler nelerdir?
 10. İletişim araçları, bireyin, milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda yetişmesine ne yönde etki ettiğine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?
 11. Kitle iletişim araçlarının eğitimle ilgili doğurduğu yönetsel sıkıntılara ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri nelerdir?
 12. Kitle iletişim araçlarının eğitim sistemi içerisinde kullanımının; öğrenci, veli, öğretmen ve okul yönetimi ile ilişkileri ne yönde etkilediğine ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri nelerdir?

Bu alt problemlerden üçüncüsü ve onuncusu ile ilgili sorular görüşme esnasında, velilere yöneltilmemiştir. Veliler; diğer katılımcılar gibi okulda bulunmadıkları için diğer katılımcıların görüşme soruları on iki maddeden oluşurken, velilerin görüşme soruları on maddeden oluşmuş ve bu maddeler doğrultusunda alt problemler yanıt aranmıştır.

1. Yöntem

1.1. Araştırma Deseni

Araştırma nitel bir araştırmadır. Araştırmada durum çalışması desenlerinden bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Bütüncül tek durum desenlerinde, isminden de anlaşılacağı gibi, tek bir analiz birimi (bir birey, bir kurum, bir program, bir okul vb.) vardır. Bütüncül tek durum desenin kullanım alanlarından biri de daha önce hiç kimsenin çalışmadığı veya ulaşılmadığı durumlardır. Böyle durumların çalışılması da, daha sonraki araştırmacılar için daha önce bilinmeyen bir konunun su yüzüne çıkması ve daha sonra yapılacak araştırmalara temel oluşturması ya da yol göstermesi açısından önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, 290).

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırma bütüncül tek durum desenine uygun olarak Antalya Toros Meslek Lisesi'nde gerçekleştirilmiştir. Okulun öğretim şekli ikili öğretimdir. Okulun bünyesinde 12 adet 9.sınıf, 10 adet 10. sınıf, 6 adet 11. Sınıf olmak üzere toplam 30 şubede eğitim öğretim faaliyeti sürdürülmektedir. Araştırmanın çalışma grubu ölçüt örnekleme yöntemine ve gönüllük esasına göre seçilmiştir. Ölçüt örnekleme yöntemi, araştırmacının derinlemesine bilgi edineceğini düşündüğü durumlarda önceden belirlenen ölçütler çerçevesinde çalışma gruplarının belirlenmesi için kullanılır. Bu araştırmadaki ölçüt, çalışma grubundaki bireylerin tabi oldukları sistemleri kullanabilme yeterliliğine sahip olmalarıdır. Araştırmanın çalışma grubunu bu ölçüte uyan ve gönüllülük esasına göre seçilen 2 yönetici (1 müdür ve 1 müdür yardımcısı), 5 öğretmen, 4 öğrenci ve 2 veli oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 2'si kadın, 3'ü erkektir. Öğrenim durumu bakımından öğretmenlerin hepsi üniversite mezunudur. Öğretmenlerin yaş ortalaması 43 ve aylık gelir ortalaması 2.300 TL'dir. Öğretmenlerin tümünün kendi kullanımına özel cep telefonları vardır. Öğretmenlerinin tümünün evinde bilgisayar vardır. Öğretmenlerden 1'i okulda yanında herhangi bir iletişim aracı bulundurmuyorken, 4'ü bulundurmaktadır. Yine Öğretmenlerin 2' si derse cep telefonu ile girmez iken, 3'ü cep telefonu ile girmektedir.

Katılımcıların soruları içtenlikle cevaplandırmaları için isimleri belirtilmeyip kodlanarak araştırmacı tarafından saklı tutulmuştur ve bu veri toplama öncesinde katılımcılara belirtilmiştir. İhtiyaç dahilinde katılımcıların heyecanlarının giderilmesi ve yine cevaplama içtenliğin sağlanması için aralıklarla bu durum katılımcılara anımsatılmıştır. Katılımcıların görüşlerinden alıntılar yapılırken şu kodlama sistemi kullanılmıştır. Y; yönetici, Öğ; Öğretmen, V; veli, Ö; öğrenci, K; kadın, E; erkek, olduğunu ifade etmektedir. Örneğin (Öğ.4, K). kodu kadın olan dördüncü öğretmeni ifade etmekte kullanılmış bir kodlamadır.

1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada bireysel ve odak grup görüşmesi olmak üzere iki farklı nitel veri toplama yönetimi ve bu yöntemlere uygun araçlar kullanılmıştır. Katılımcıların araştırmayla ilgili görüşlerini almak amacıyla açık uçlu ve yarı yapılandırılmış görüşme sorularına dayanan katılımcı türüne uygun bireysel ve odak grup görüşme formları uygulanmıştır.

1.4. Verilerin Analizi

Araştırma iki çeşit nitel veri toplama aracı kullanılmıştır: bireysel ve odak görüşmeleri. Dolayısıyla tek bir veri çözümleme tekniğine bağlı kalınmayıp veri toplama araçlarının da özellikleri dikkate alınarak veriler çözümlenmiştir.

İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açılabilir kavramlara ve ilişkiler ulaştırmaktır. Nitel araştırma verileri dört aşmada analiz edilir: Verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması ulaştırmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 227).

1.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmada "geçerlik" bilimsel bulguların doğruluğu, "güvenirlik" ise bilimsel bulguların

tekrarlanabilirliği ile ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek: 2005). Bu doğrultuda araştırmının geçerliği ve güvenilirliği artırmak için aşağıdaki uygulamalar gerçekleştirilmiştir:

a) Araştırmının yapı geçerliliğini artırmak için birden fazla veri toplama yöntemi bireysel görüşme ve odak grubu görüşmesi kullanılmıştır; yani veri toplamada çeşitleme yoluna gidilmiştir. Ayrıca araştırmacı bireysel ve odak grup görüşme esnasında yönlendirici davranmayarak ve verileri kendisinden veri toplanmış kişiye okutup görüş ve onayını alarak veri toplama sürecinde öznel yargılarını işe karıştırmamıştır.

b) Araştırmının iç geçerliliğini (inandırıcılığını) artırmak için bireysel ve odak grup görüşme formu geliştirilirken ilgili alanyazın incelemesi sonucunda konu ile ilgili bir kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. İçerik analizinde temalar ve temaları oluşturan alt temaların kendi aralarındaki ilişkisi ile her bir temanın diğerleriyle ilişkisi kontrol edilerek bütünlük sağlanmıştır. Diğer taraftan görüşmelerin Antalya Millî Eğitim Müdürlüğü'nün izni ve desteğiyle yapılması ve görüşme öncesi katılımcılar ile görüşmede kaydedilen bilgilerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı ve gizliliği konusunda anlaşma imzalanması, karşılıklı güvenin sağlanmasında önemli bir etken olmuştur. Böylece görüşme sürecinde toplanan verilerin gerçek durumu yansıtmaması sağlanmıştır.

c) Araştırmının dış geçerliliğini (aktarılabiliğini) artırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, araştırmının modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve analitik genelleme yöntemiyle alanyazında yapılmış konu ile ilgili araştırmalarla yapılan karşılaştırmalarla kurama genelleme yaparak yorumlanması ayrıntılı bir biçimde tanımlanmıştır.

d) Araştırmının iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir. Ayrıca görüşmede elde edilen veriler üzerinde araştırmacı ve nitel araştırma konusunda deneyimli bir öğretim üyesi ayrı ayrı kodlamalar yapmış ve kodlamalar karşılaştırılarak tutarlık oranı hesaplanmıştır.

1.6. Sayıtlar

1. Katılımcıların görüşme sorularını ciddiyet ve samimiyetle cevapladığı,
2. Araştırmacı tarafından hazırlanan ve kapsam geçerliği konu alanı uzmanlarınca kontrol edilen, ön deneme uygulamalarından sonra şekillendirilen açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme sorularının yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini amaca uygun olarak ve araştırılan konuyu bilimsel olarak ortaya çıkardığı varsayılmıştır.

2. Bulgular

Bu bölümde araştırmada bireysel ve odak grup görüşmesi sonucu elde edilen yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine dayanan bulgulara yer verilmiştir.

2.1. Yöneticilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Yöneticilerin Kitle İletişim Araçları Denilince Akıllarına İlk Neler Geldiğine İlişkin Görüşleri

Yöneticiler; kitle iletişim araçları denilince akıllarına ilk gelenlerin cep telefonu ve bilgisayar olduğu konusunda ortak görüş bildirmişlerdir. Yöneticiler, kitle iletişim araçlarına ilişkin şu görüşleri ifade etmişlerdir:

Cep telefonu ve bilgisayar bir de internet bizim için son 5 yıllık bir geçmişi olan iletişim araçları bizim için. Bizim nesile baktığımızda ise ilk akla gelen gazete ve dergi..(Y1, E).

Kitle iletişim aracı denince tabii ki cep telefonu bilgisayar, gazete, internet başlıca aklıma gelen kavramlardır (Y2, E).

Yöneticilerin Kitle İletişim Araçlarından En Sık Kullanılandan En Az Kullanılana Doğru Yaptıkları Sıralama ve Bu Sıralamanın Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Yöneticilerin her ikisi de görevleri gereği cep telefonu ve interneti kullanım sıralamasında baş kısımlara yerleştirirken Y1 bu sıralamayı ihtiyaçlarının karşılamasına göre yaptığını; Y2 resmi yazışmaları internet yoluyla yapmalarının internet kullanımının sık olmasının üzerinde belirleyici olduğunu ifade etmiştir.

Cep telefonu, internet, televizyon, radyo, gazete şeklinde sıralayabilirim. Bu sıralamayı ise ihtiyaçlarımı karşılamasına göre yapabilirim, çağımız internet çağı iken internet elimin altında ise istediğim her bilgiye ulaşabiliyorum (Y1, E).

Görevim gereği en sık cep telefonu ve interneti kullanıyorum okul müdürü olmanın sorunu e okulu sürekli açık tutmayı gerektiriyor ayrıca biz ilçe milli eğitimle tüm yazışmalarımızı internet üze inden yapıyoruz bu yüzden internet ve cep telefonunu çok sık kullanıyorum (Y2, E).

Yöneticilerin Evde ve Okulda Kullanılan Kitle İletişim Araçlarının Farklı Olup Olmadığına ve Hangi Ortamda Hangi İletişim Aracını Daha Sık Kullandıklarına İlişkin Görüşleri

Evde ve okulda kullanılan kitle iletişim araçlarını Y1 herhangi bir derecelemeye tabii tutmaz iken, Y2 internet ve telefonu görevi gereği okulda daha sık kullandığını ifade etmiştir. Bunun yanında her iki yönetici de evde gazete veya dergi kullanımının hafta sonu tatili de olması sebebiyle öne çıktığını ifade etmişlerdir.

Aynı iletişim araçlarını evde ve okulda kullanıyorum gazete hariç. Gazeteyi evde, hafta sonunu değerlendirme şeklinde ayırabiliriz. Onun dışında her iletişim aracını her yerde kullanabiliyorum (Y1, E).

Okul müdürü mesaisinin, günlük yaşamının büyük bir kısmını; okulu ve okulunun ihtiyaçları için çalışarak geçirir. Ben okulda interneti telefonu çok sık kullanıyorum, eve gittiğimde de yine sorunlu öğrencilerim, okulun ihaleleri, satın alınacak yeni şeyler ile ilgili sık sık telefon görüşmeleri yapıyorum, interneti kullanıyorum (Y2, E).

Yöneticilerin Okulda Kullanımı Yasak Olan Kitle İletişim Araçlarının Buna Rağmen Kullanılıyor Olmasının Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Okulda kullanımı yasak olan kitle iletişim araçlarının buna rağmen kullanılıyor olmasını Y1, öğrencilerin iletişim ihtiyaçlarını gidermeleri güdüsüne, Y2 ise ailelerin endişeli tutum sergilemeleri davranışına bağlamıştır. Yine Y2, bu yasağın çiğnenmesi durumu karşısında cep telefonlarının kilitlenebileceği kasalar yaptırıp hizmete sunma şeklinde idari bir çözüm yolu ürettiğini ifade etmiştir.

Öğrencilerin mesela cep telefonu kullanması dersek buna, haberleşmek sonuçta ihtiyaç ve öğrenci içgüdüsel olarak bunu kullanmak istiyor ve yasak olmasına rağmen okula getirmeye etken olan bu oluyor. (Y1, E).

Şimdi bu konu bizim okulumuzda, artık, eğitim öğretimin bile önüne geçmiş bir konu. Biz ara sıra, siz de okulda dikkat etmişsinizdir, okula yasak olan iletişim araçlarının getirilmemesi ile ilgili çok fazla mesai harcıyoruz. (Y2, E).

Yöneticilerin Kitle İletişim Araçlarının Eğitime Ne Gibi Etkileri Olduğuna ve Başarıya da Performansı Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçlarının eğitime etkisi boyutunda Y1 olumlu olduğu kadar zararlı etkileri de olduğu, Y2 ise tamamen zararlı olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Şunu söyleyebilirim, iletişim araçlarının öğrenmeye hakikaten etkisi çok büyük ancak öğrenmeye zararı da çok büyük (Y1, E).

İletişim araçları eğitime faydalı olsa idi bizim gençlerimiz bu durumda olur muydu? Küreselleşme, çağa ayak uydurma dedik tamam bakın milli eğitimimizin durumuna ben sadece bunu söylüyorum faydalı olsaydı bugün uluslararası alanda bu kadar düşük sıralarda olmazdık (Y2, E)

Yöneticilerin Milli Eğitim Sisteminde Eğitimle İlişkili Amaçlara Yönelik Kullanılan İletişim Araçlarını (e-okul, mektup, telefon, uzaktan eğitim amaçlı televizyon programları, bilgisayar vs.) Ne Sıklıkta Kullandıkları ve Bunlara İlişkin Memnuniyet Durumları

Milli eğitim sisteminde eğitimle ilişkili amaçlara yönelik kullanılan iletişim araçlarından özellikle e-okulu okul yöneticisi olmaları nedeni ile çok sık kullandıklarını ifade eden her iki yöneticiden Y1, e-okulu bir çocuğun gelişip büyümesine benzetmiş, Y2 ise bilgisayar ve internet tabanlı eğitimi de sağlayabilmek için bu teknolojilerden faydalandıklarını, görsel dersler için çok amaçlı büyük bir salon oluşturduklarını ifade etmiştir.

Milli Eğitimin öğrenci ve öğretmenlere hazırlamış olduğu E-okulu ben bir çocuğun gelişmesine büyümesine benzetiyorum, bu şu an emekleyen bir sistem, koşmasını bekleyemeyiz ara sıra bizim ihtiyaçlarımıza cevap verememekte e-okul, bizim ihtiyacımız daha fazlası (Y1, E).

Okul müdürü olduğum için tabii ki MEB in sayfasını ve e-okulu çok sık kullanıyorum. Yine öğrencilerin görsel ve işitsel ders işleyebilmesi için yansıtıcı, bilgisayarlı bir salonumuz var. Hemen her öğretmenin kişisel bir bilgisayarı var zaten öğretmenler odamızda da internete bağlı bir bilgisayarımız var fakat özellikle e okula not girme zamanlarında çok yoğunluk ve sıkıntı yaşıyoruz (Y2, E).

Yöneticilerin İnternetin Eğitime Etkisi ve Buna İlişkin Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Düzenlemeler

İnternetin eğitime etkisine ilişkin Y1, resmi iş ve ilişkilerde rahatlatıcı ve hızlandırıcı etkisinden hakikaten çok memnun olduğunu fakat okul içerisinde öğrencilerin internet kullanmalarına yönelik yaptığı çalışma ve projelerin öğrencilerin disiplinsiz ve bilgisayarlara zarar verici tutumu sebebiyle başarısızlıkla sonuçlandığını örnekleyerek ifade ederken, Y2 okulda öğrenci kişilik özelliklerinin olumsuz olmasından dolayı öğrencilere internet ve bilgisayar kullanımı hizmeti veremediklerini ifade etmiştir.

İnternetin, eğitime katkısı hakikaten büyük (Y1, E).

Benim için çok net bir şey var, ben öğrencilerimi iyi tanıdım artık, benim öğrencilerimin ciddi davranış bozukluğu sorunu varken çok istesem de ben her kata bilgisayar koyamam. Çünkü her ay bu okula yeni 10 bilgisayar daha almam gerekir. Bilmem anlatabildim mi? Ben istemez miyim eğitimleri için faydalansınlar, ama girecekleri siteler belli, bilgisayarları nasıl kullanacakları belli (Y2, E).

Yöneticilerin Cep Telefonunun ve Desteklediği Tüm Programların (Messenger, Facebook vb.). Eğitime Etkisine İlişkin Görüşleri ile Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Çözümler

Her iki yönetici de cep telefonu ve desteklediği messenger ve facebook gibi programların eğitime olumlu hiçbir etkisinin olmadığını, buna ek olarak Y2 bu unsurların gençlerin ahlaki sorunlar ve disiplin sorunları yaşamalarına sebep olduğunu belirtmişlerdir.

Ben Facebook ya da Msn'nin eğitime ciddi katkısı olduğunu düşünmüyorum (Y1, E).

Ben msn, facebook kullanımını desteklemiyorum, bu paylaşım siteleri özel hayatı, örf ve adetleri, Türk toplumunun özelliklerini yok ettiği gibi gençlerimizi de birçok tuzağa düşürüyor. Facebook tan tanıştığı arkadaşları ile kaçan öğrencilerimiz oldu haftalarca okula polisler gidip geldi bu öğrencilerin aileleri çok üzülüyor ama üzülmekten başka bir şey yapamıyor. Devlet buna hemen ve acil olarak bir kontrol ve düzen getirmeli (Y.2, E).

Yöneticilerin Derslerde Kullanılan İletişim Araçlarının ve Bunun Sağladığı İşitsellik ve Görselliğin Eğitime Etkilerine İlişkin Memnuniyet Durumları ve Önerilen Düzenlemeler

Derslerde kullanılan iletişim araçlarını ve bunun sağladığı işitsellik ve görselliğin eğitime olumlu etkileri konusunda her iki yönetici de ortak görüş bildirmiş, okulda özellikle derslerin görsel ve işitsel unsurlarla işlenmesi için öğretmenlere sağlanan olanakları açıklamışlardır.

Derslerde görsel materyallerin, iletişim araçlarının kullanılmasını biz okulumuzda aktif olarak kullanabiliyoruz (Y1, E).

Tabi ki görsel ve işitsel dersler çok faydalı (Y.2, E).

Yöneticilerin İletişim Araçlarının Bireyin Milli Eğitimin Temel Amaçları Doğrultusunda Yetişmesine Ne Yönde Etki Ettiğine İlişkin Görüşleri

İletişim araçlarının bireyin milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda yetişmesine ne yönde etki ettiği boyutuna ilişkin Y1 olumlu yönde görüş bildirerek öğrencilerin dışa dönük olmasını sağladıklarını; Y2 ise bu amaçların tam tersi yönünde içe kapanık ve sorunlu bireyler olmalarını sağladıklarını ifade etmiştir.

Dışa dönüklüğün en iyi yolu, dışarı ile temasa geçebilmek ve iletişim kurabilmektir. İletişim araçları da bunu sağlayan en temel ana nokta. Öğrenci araştıracak, öğrenecek ve tepki verecek, bu öğrendiğini de kitle iletişim aracını kullanarak yapacak (Y1, E).

Kitle iletişim araçların sosyallik boyutu tartışılmaz ama bence sosyo-ekonomik yapı belirleyici bir unsurdur. Siz hala geçim derdi yaşayan, maddi sıkıntı gibi gerçekleri olan ailelerin çocuklarının, bu iletişim araçlarını ne yönde kullanacaklarını tahmin ediyorsunuzdur (Y.2, E)

Yöneticilerin Kitle İletişim Araçlarının Eğitimle İlgili Doğurduğu Yönetimsel Sıkıntılara İlişkin Görüşleri

Yöneticilerin Kitle İletişim Araçlarının Eğitimle İlgili Doğurduğu Yönetimsel Sıkıntılar boyutunda Y1 maddi ve öğrencilerin bilinçsizliği ile ilgili sıkıntılar yaşadıklarını belirtirken, Y2 ise öğrencilerle ilgili sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmiştir.

Öncelikle maddi anlamda sıkıntılar yaşıyoruz. Kitle iletişim aracı demek, para demek ve bunu öğrenciye sunmak gerçekten okul idaresine mali bir külfet yaratıyor. En büyük sorun öğrencinin bilinçsizliği, bu sorunu çözdüğümüzde zaten sıkıntılar ortadan kalkıyor (Y1, E).

Yönetimsel sıkıntıları bizzat yaşıyoruz. Öğrencilerimizle aramız açılıyor bizi kötü biliyorlar, ben 20 yıllık öğretmenim, bu teknolojiler hayatımıza girmeden gençleri yönetmek daha kolaydı ve daha saygılılardı (Y2, E).

Yöneticilerin Kitle İletişim Araçlarının Eğitimle İlgili Doğurduğu Yönetimsel Sıkıntılar: Kitle İletişim Araçlarının Kullanımının Öğrenci Veli Öğretmen ve Okul Yönetimi İle İlişkileri Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçlarının kullanımının bireylerarası ilişkileri olumsuz yönde etkilediği, insanların yüz yüze iletişim kurmalarının azaldığı konusunda her iki yönetici de ortak görüş bildirmişlerdir.

Öğretmen ve öğrencilerimiz konusunda sosyal açıdan ben zararı olduğunu düşünüyorum, özellikle bayramlarda bir mesajla geçiştirilmek beni çok rahatsız ediyor (Y1, E).

Tabi artık telefonlar bilgisayarlar var. İnsanlar her işini buradan hallediyor. Yüz yüze görüşmek olanaksız hale geldi. Ben bu durumdan memnun değilim, insan özlüyor sevdikleriyle bir araya gelmeyi, telefon hiç yerini tutar mı, yüz yüze sıcak bir sohbetin, ilçe milli eğitim müdürümüzle şakalaşıyoruz hatta bu tüm işlemlerin internetten halledilmesi projesiyle kötü bir şey mi yaptık acaba diye, bir acı kahve içiyorduk en azından gidip gelirken. Öğretmenlerimle ev oturmalarına giderdik akşamları, bundan 10 -15 yıl önce, karneler notlar yazılırken toplanırdı tüm öğretmenler bir araya, çaylar, pastalar sohbetler, aile ve eşler de kaynaşırdı, şimdi e-okul sağ olsun karneler internete giriliyor, stres ve gerginlik tabi sistem aksayarak çalıştığı için. Yani kitle iletişim araçları ve teknoloji yararlı ama bir o kadar da zararlı (Y2, E).

2. Öğretmenlerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin Kitle İletişim Araçları Denilince Akıllarına İlk Neler Geldiğine İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçları denilince akıllarına ilk neler geldiğine ilişkin öğretmenler cep telefonu, internet ve televizyon unsurlarının önceliği noktasında benzer görüşler belirtirken, Öğ2 bundan farklı olarak en önemli kitle iletişim aracının kendisi ve bulunduğu kuşak için radyo olduğunu belirtmiştir. Yine Öğ4 ve Öğ5 günlük gazete, dergi gibi unsurları da dile getirmişlerdir.

Kitle iletişim aracı değince toplumuzda en fazla kullanılan televizyon, bilgisayar ve bilgisayara bağlı olarak internet kullanılıyor ev telefonu yerine genelde cep telefonu kullanılıyor (Öğ,1, K).

Telefon ve internet geliyor tabi ki, biz genelde 60 kuşağında yetiştiğimiz için bizim için radyo son derece önemli bir kitle iletişim aracı, çünkü dinliyorsunuz ve herkes kendi yorumu ile buna her şeyi katabiliyor yine Türkiye' de 80lerde başlayan televizyon yayınları bizi dünyaya açan en önemli unsurlardan oldu. Bunlara en son eklenen ise cep telefonu ve bilgisayarlardır (Öğ2, E).

Benim aklıma gelen televizyon internet cep telefonu ardından radyo basın araçları geliyor (Öğ3, E).

Kitle iletişim aracı deyince kişilerin birbiri ile etkileşiminde ilk önce haftalık ve aylık olmak üzere dergiler geliyor aklıma (Öğ.4, E).

Bilgisayar, günlük gazeteler, aylık dergiler, cep telefonu (Öğ.5, K).

Öğretmenlerin Kitle İletişim Araçlarından En Sık Kullanılandan En Az Kullanılana Doğru Yapacakları Sıralama ve Bu Sıralamanın Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerden Öğ2 ve Öğ3 en sık kullanılan kitle iletişim aracı olarak televizyonu ifade ederken, Öğ4 interneti, Öğ1 ve Öğ5 cep telefonunu en sık kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler, İnternet, cep telefonu, televizyon ve bilgisayarın en sık kullanıldığı yönünde benzer görüşler bildirmişlerdir.

Cep telefonu televizyon, bilgisayar diyebilirim (Öğ.1, K).

En sık kullandığım şu anda televizyon sonra internet, radyo ve bunu izleyen en son sırayı cep telefonu alıyor, cep telefonunu sevmiyorum (Öğ.2, E).

En sık kullandığım televizyon çünkü bir öğretmen olarak benim bütün belgeselleri ve günlük haber bültenlerini mutlak suretle ve kesinlikle izliyor olmam gerekiyor (Öğ.3, E).

En çok kullandığım tabi ki interneti kullanıyorum. Laptopum var, çocuklarımda evde kendilerine ait bilgisayarları var. Kimse benim şahsi bilgisayarımı kullanmaz (Öğ.4, E).

En sık kullandığım, cep telefonu aslında bir birine çok yakınlar hem günlük bilgisayarı da kullanıyorum. Hem gazeteleri de kullanıyorum. Sanırım en son sırada da aylık takip ettiğim dergiler var (Öğ.5, K).

Öğretmenlerin Evde ve Okulda Kullanılan Kitle İletişim Araçlarının Farklı Olup Olmadığına ve Hangi Ortamda Hangi İletişim Aracını Daha Sık Kullandıklarına İlişkin Görüşleri

Evde ve okulda kullanılan kitle iletişim araçlarının farklılık gösterip göstermediğine ilişkin öğretmenler, bazı kitle iletişim araçlarının okulda kullanımının arka plana düşmesi bazılarının evde ön plana çıkması yönünde görüş bildirmişlerdir.

En çok cep telefonunu kullandığımı söyleyebilirim. Okulda sadece telefonu kullanıyorum, evde bunun yanında bilgisayarı kullanıyorum televizyonu kullanmıyorum (Öğ.1, K).

Eğitim amaçlı en çok interneti kullanıyorum (Öğ2, E).

Okulda televizyonumuz bozuk bu yüzden seyredemiyoruz. Zaten okula bazı bilimsel dergiler geliyor o yayınlara bakıyorum. Okulun içinde herhangi bir iletişim aracı kullanmıyorum (Öğ3, E).

Televizyonu kullanıyoruz eve vardığımızda ilk yaptığımız şey televizyonun düğmesine basmak oluyor çünkü haberleri ve güncel olayları izlerim ve yine her gün gazete okurum (Öğ.4, E).

Okulda cep telefonu arka sıraya düşüyor, bilgisayar ön sıraya giriyor (Öğ.5, K).

Okulda Kullanımı Yasak Olan Kitle İletişim Araçlarının Buna Rağmen Kullanılıyor Olmasının Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Okulda kullanımı yasak olan kitle iletişim araçlarının buna rağmen kullanılıyor olmasını öğretmenler, öğrenciler boyutunda ele almışlardır. Bunun sebeplerine ilişkin benzer görüşler ifade etmişler, tüm öğretmenler gençlerin cep telefonu kullanım şekli ve sıklığı ile ilgili olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Öğrencilerle çok fazla özenti olduğu için cep telefonu taşımak, işte cep telefonunda müzik dinlemek, diğer öğrencilere göre ayrıcalık sahibi olduğunu belirttiği için onların

mantığına göre ellerinde sürekli cep telefonu olmalı. Yasak olmasına rağmen bir de okul yönetimin çok yaptırımcı olmaması ile de alakalı bu durum (Öğ.1, K).

Benim öğretmenlikte 28. Yılım. Ben İzmirliyim biz 68 yılında İzmir' de iken evimize telefon bağlanması için uzun süre sıra bekledik. Yine bir yerden telefonla konuşabilmek için postanede sıra beklerdik, özellikle cep telefonu ve telefonun yaygınlaşması şu sonucu doğuruyor: Bizim toplumumuzda henüz teknoloji yaratmadığımız için gelen teknolojiyi de kullanamıyoruz bazı şeyleri, çok şeyleri çabuk aldı bizim toplumumuz ve kısa sürede elde etti. Kısa sürede elde edilen şeylerin anlamı büyük olmaz. Özellikle gençler için günümüzde yoğun olan mesajlaşma, facebook ve internet kullanımının aşırı olması yüzünden gençlerimizin geleceğini sağlıklı görmüyorum (Öğ2, E).

Şimdi iletişim araçları insan yaşamını kolaylaştıran araçlar görüşüne katılıyorum. Öğrencilerimiz cep telefonu taşıyor. Öğrenciler cep telefonunun kullanım amacını ya da neden kullandıklarını bildiklerin zannetmiyorum. Öğrencilerin cep telefonu ile sınıfa girmesinin sakıncalı olduğunu düşünüyorum. Bence bizim, öğrencilere cep telefonunu zamanında ve yerinde kullanmayı öğretmemiz lazım. Öğrenciler bunu başka amaçla kullanıyor (Öğ3, E).

Uzak yerlerden gelen öğrencilerimiz var ve aileleri çocuklarını kontrol edebilmek için ellerine cep telefonu tutuşturuyorlar. Acaba aileleri onları böyle kontrol edebilecekler mi, mesela cep telefonu ile konuştuğunda çocuğun nerde olduğunu görmüyor ve onun söylediğine inanmak zorunda. Bana göre çocuk cep telefonu ile okula geldiği zaman okulun kurallarına uymalı. Mesela bizim telefon kutularımız var, onlara bırakmalı okul çikışında da almalı (Öğ.4, E).

Öğrenciler ergenlik çağına olduğu için genel kurallara karşı bir başkaldırı var. Bunu görebiliyorum. Zaten sabahları geldiklerinde cep telefonlarını dolaplara kilitleyerek akşam çıktıklarında da geri alabiliyorlar. Eğer yine de okul içerisinde kullandıklarını görürsem alarak idareye teslim ediyorum (Öğ.5, K).

Kitle İletişim Araçlarının Eğitime Ne Gibi Etkileri Olduğuna ve Başarı ya da Performansı Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçlarının eğitime etkisi boyutunda öğretmenler, deneyimlerle ilişkilendirme metoduyla bu araçların etkisinin bireyin bilinçli olup olmamasına göre değişkenlik gösterdiği yönünde benzer çıkarımlarda bulunmuşlardır. Öğ.1 özellikle bilgisayar ve internetin düzenli kullanılması gerektiği, Öğ.2 eğitimle alakalı modüllerin kullanımının faydalı fakat öğrencilerin ödev hazırlama ve araştırma yapma konusunda hazırcılığa alıştıkları yönünde görüş bildirmişlerdir.

İletişim araçlarının eğitime olan etkisi öğrenciler ve tabii ki insanlar için de geçerli. Televizyon ya da bilgisayar seçici olarak kullanırlarsa yani televizyonda her karşısına çıkana bakmazlar, izlemezler ise başka. Bazı yarışma programları var kelime oyunu ve belgeseller var, bunları izlerlerse faydalı olur. Bir sıkıntı yaşadım mı, evet sınavlar olduğu zaman çok fazla televizyon izleyip ders çalışmıyorlar ya da internette Facebook tarzı sitelerde çok fazla vakit geçiriyorlar bu da gençler arasında bir kitle oluşmasını sağlıyor, bu da özenti bir gençlik oluşturuyor diyebilirim. Bu da toplum açısından tehlikeli diyebilirim. Gençler buralara çok fazla vakit ayırdıkları için kendilerine ve ailelerine karşı olan sorumluluklarının farkında değiller diyebilirim (Öğ.1, K).

Hem olumlu hem olumsuz etkiliyor önce olumlu yönlerine değinelim mesela vitamin denen bir modül var ve biz bunu kaynak olarak kullanıyoruz. Olumsuz yönünü de söyleyebilirim: Araştırmayı, kaynaklara yönelmeyi engelliyor. Öğrencilerin kaynak

tarama, araştırmadan çok hazır bilgiye yöneldiklerini görüyoruz Hazıra alışıyolar, kaynak taramasından uzaklaşıyorlar, bu hazırcılığa alışıyolar. Kolay bir yönü olduğu gibi öğrencileri kitaptan uzaklaştırmak gibi kötü bir yönü de var (Öğ.2, E).

Öğrenci bu kitle iletişim araçlarını evinde kullanırsa çok faydalı oluyor bence. Örneğin internetle bugün dünya elinizde öğrencinin kütüphaneye gitmeden geniş bir alanı tarama olanağı oluyor. Kendilerini geliştirmeleri için en azından çağın insanının vasıflarını kazanabilmeleri için kitle iletişim araçlarını kullanmalılar. Bunlar yasaklanmamalı, bir tek, sınıfa cep telefonu ile girmemeliler, ha kullanmayı bilseler onu da yasaklamayacağım ama amaca uygun kullanmıyorlar (Öğ.3, E).

Bence kesinlikle internetin müthiş derecede faydası var ancak çocuk interneti oyun amacı ile kullanırsa durum başka. Günümüzde çocuklar internette oyun müptelası olmaktadır. Değişik hegemonyalar ve güçler değişik amaçlarla piyasaya farklı oyunlar sürmektedirler. Dolayısı ile çocukları etkilemektedirler. Ben şöyle düşünüyorum: Özellikle Türk gençliğini ablukaya almak için bu tür oyunlar piyasaya bilinçli olarak sürülüyor ama gençlik bu konunun farkında değil. Ailelere çok büyük sorumluluk düşüyor. Çocuklarını takip altına almalılar. Bu durumda okul idaresi, aile, öğrenci, öğretmen dörtlü bir şekilde beraber hareket etmelidir. Her çocuğu her an kontrol edemezsin okulda. Bunun kontrolünü öğretmen yapmalı. Okul idaresi her an çocuğu gözlemleyemez. Eğer çocuk derste cep telefonunu kullanıyorsa, öğretmen buna müdahale etmeli. Çoğu zaman tanık oluyoruz, öğrenci şöyle cevap veriyor: Öğretmenim siz de aynı şeyi yapıyorsunuz ve kullanıyorsunuz diyor. Eğitim kurumunda birlikte karar almalı ve herkes taşın altına elini sokmalıdır. yoksa başarı elde edilemez, gençler amaca uygun yetiştirilemez. Çocuk örtbas eden öğretmeni daha çok seviyor ve değerli oluyor. Kural uygulayan öğretmeni sevmiyor ve ondan uzaklaşıyor (Öğ.4, E).

Bilgisayar ve internet amacına uygun kullanılırsa eğitim için çok yararlı ama hangi sitelerin kullanıldığı çok belirleyici bu konuda. Öğrencilere verdiğimiz ödevlerde, ekstra projelerde internetteki sınırsız olanaklardan yararlanmalarını istiyoruz ama ailelerin kontrolü ve öğrencilerin oto kontrolü çok önemli bu konuda. Öğrencilerimizde sıkıntı var. Okulun bulunduğu çevrenin sosyokültürel yapısından dolayı bizim okulumuzda sıkıntı var. Bu çocukların çalışma zamanlarını çalması açısından, özellikle interneti hem yanlış kullanmaları hem de sakıncalı sitelere girmeleri açısından sorunlu durumlar yaşıyor (Öğ.5, K).

Öğretmenlerin Milli Eğitim Sisteminde Eğitimle İlişkili Amaçlara Yönelik Kullanılan İletişim Araçlarını (e-okul, mektup, telefon, uzaktan eğitim amaçlı televizyon programları, bilgisayar vs.) Ne Sıklıkta Kullandıkları ve Bunlara İlişkin Memnuniyet Durumları

Öğretmenler milli eğitim sisteminde eğitimle ilişkili amaçlara yönelik kullanılan iletişim araçlarının ne sıklıkla kullanıldığı ve bunlara ilişkin memnuniyet durumları boyutuyla ilişkili görüş bildirirken, genel olarak e-okulla ilgili algısal seçicilik sergileyip ağırlıklı olarak bununla ilgili görüş ve önerilerde bulunmuşlardır.

E-okulu kullanıyorum bunların arasında, bunun da eğitim açısından etkili olduğunu düşünüyorum öğrenci veli ve öğretmen açısından. Çünkü öğretmen ve veli sürekli iletişim içinde olması gerekiyor ama toplumsal yaşantımızdan dolayı yaşam şartlarından dolayı olamıyoruz. İlgisizlik ya da iş şartlarından dolayı olamıyoruz bu yüzden velinin öğrencinin notlarını takip ediyor olabildiği güzel bir şey. Bu daha çok okulun bulunduğu kitle ile ilgili, alakalı. Okulun bulunduğu ortamla çok ilgili (Öğ.1, K).

E-okul sistemi her ne kadar çok hızlı ve verimli olarak kullanılmıyor olsa da bizim özellikle sınavlarımızda bize yardımcı, sınavların velilere ve öğrencilere aktarılmasında çok kolaylık oluyor. Biz bunu kullanıyoruz, öğrenciler sınavlara girdikten hemen sonra e-okula notlarını giriyoruz bir çok okulda not defteri uygulaması kaldırıldı. Ben uzun yıllardır bu meslekte olduğumdan not defterinin faydasını biliyorum, bir öğretmen sınıfa not defteri ile girdiği zaman hem öğrenciyi hem de başarısını takip etmek açısından daha avantajlı idi. Şimdi bir kopukluk var, e- okul verileri sadece bilgisayarda ve çıktılarda kalıyor. Bence hem not defteri sistemi devam etmeli hem de e-okul olmalı, not defteri sürekli öğretmenin elinin altında olan, öğretmenin öğrenciyi tanınmasına yardım eden bir unsurdur. Şimdi sadece e-okul olduğu için durum daha mekanikleşti ve soyutlaştı. Öğrenciyi takip etmek, verimini başarısını anlamak zor oldu. İkisinin birlikte kullanılması başarıyı artırır. Kimi okullarda kullanılmaya devam ediliyor ama çoğu yerde not defteri uygulaması bırakıldı. Son yıllarda gezdiğim 3-4 okuldan sadece burada rastladım, o da mecburi değil. Genç kuşaklar not defterini iş yükü olarak görebilir, eski kuşak ve deneyimli öğretmenler bunu iş yükü olarak görmüyor (Öğ.2, E).

Ben kendimi geçmişle kıyaslıyorum, 35 yıllık meslek hayatımda izlediğim belgesellerin ve yayınların gelişimime çok katkısı olduğunu gördüm (Öğ.3, E).

Biz e-okulu mutlaka kullanıyoruz ve kullanmak zorundayız. E -okulu zarar olarak görmüyorum. Çocukların ve öğretmenler açısından bir sakınca yaratmıyor, çocuğun notları e-okulda görülebiliyor. Ben çocuğa olumlu bir sözlü notu kullanmışsam çocuğun bunu öncesinde görmesinde problem yok. Genellikle duyuru ve ilanlara bakarım ben, bu sistemi kullanmakta zorlandığımız zamanlar oluyor. Server'ların yetersiz kaldığı zamanlar oluyor. Bizim teknoloji anlamında kendini çok geliştirmiş öğrencilerimiz var. Bunlardan kötü niyetli olanlar, gazete ve dergilerde okuyoruz, üzücü durumlar ama bu sisteme ulaşabiliyorlar ve bazı suçlar işlenebiliyor, bu üzücü tabii ki (Öğ.4, E).

Ben iletişim araçlarının eğitime faydası olduğunu düşünüyorum ama olanaklarında okullara sağlanması lazım. (Öğ.5, K).

Öğretmenlerin İnternetin Eğitime Etkisi ve Buna İlişkin Memnuniyet Durumları ile Önerdikleri Düzenlemeler

İnternetin eğitime etkisi ve buna ilişkin memnuniyet durumları boyutunda öğretmenler, internetin eğitim için ihtiyaç olduğunu, okulda internet kullanım imkanlarının hem öğrenciler hem öğretmenler için yeterli olmadığını ifade etmiş, buna ilişkin farklı tespit ve önerilerde bulunmuşlardır. Yine öğretmenler arasında internet kullanımının eğitim boyutunda faydalı olmasının ancak bilinçli kullanım ile mümkün olacağı noktasında benzer ifadeler dile getirilmiştir.

İnternet bizim okulumuzda öğretmen odasında bir tane internete girilebilen bilgisayar var. Öğrenciler için bilgisayar odası var ama internet var mı bilemiyorum, açık olduğunu sanmıyorum. Öğrenciler eğer seçici olurlarsa tabii ki faydası var ama öğrenciler facebook ve msn ye girdikleri için tam tersine kendilerine vakit ayırmadıkları için daha da olumsuz etkileniyorlar diye düşünüyorum. Artık günümüzde insanlar kitaplarla haşır neşir olmadıkları için öğrenciler kitaplar yerine internete başvuruyorlar (Öğ.1, K).

Bir okuldaki internet kullanımı bilgisayar dersinde hallolabilecek bir durum değil. Bir okulda düşünün ki 700-800 öğrenci var ve bir bilgisayar sınıfı ile tüm öğrencilere ulaşmak zor olabilir. Belli bir programla birlikte tüm öğrenciler belli saatlere ayrılarak tüm öğrenciler için bir program oluşturulabilir ve bilgisayar iletişim teknolojilerinden faydalanabilirler. Mesela öğlen gelen öğrenciler için sabah, sabah gelen öğrenciler için

öğlen programlar konulabilir, ama mutlaka bir program dahilinde olmalı fakat bu da eğitim amaçlı olmalı. Ödevin ise asıl amacı araştırma yapmak, öğretmenin zaten bu uzun süreli araştırma sürecinde, aralıklarla ödevin gelişimini kontrol etmesi gerekiyor yönetmeliğe göre bunu takip edemiyorsunuz. Ödevi hazırlatan öğretmenin hakimiyetini iyi yapması ve öğrencileri yanlışlardan uzak tutması gerekir. Yine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sakıncalı siteler de elenebilir (Öğ.2, E).

Kitle iletişim araçlarından bilgisayar ve interneti çocuk mutlaka kullanmalı. Okulda bilgisayarlar artırılmalı ve öğrenciler de kullanabilmelidirler. Kilit vurulmamalı bilgisayar odasının kapısına (Öğ.4, E).

İnternet sınırsız bir derya. Okul içerisinde sakınca yaşanmaması için bu sistemin denetlenerek öğretmen kontrolünde öğrencilerin kullanıma açılması lazım. Özellikle akşam 17.30 dan sonra öğrencilerin kullanabilmesi için tedbirler alınması gerekir (Öğ.5, K)

Öğretmenlerin Cep Telefonunun ve Desteklediği Tüm Programların (Messenger, Facebook vb.) Eğitime Etkisine İlişkin Görüşleri ile Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Çözümler

Öğretmenler cep telefonu ve desteklediği tüm programların eğitime olumlu etkisinden; ancak oto kontrol ve doğru bilinçlilik sağlandığı zaman bahsedilebileceği yönünde benzer açıklamalarda bulunmuşlardır. Öğ.1, İletişim araçlarından öğrencilerin doğru şekilde faydalanmalarını sonucu toplum ve ailelerden uzak özel bir yaşam sürdüklerini; Öğ.2 teknolojik evrimleşmenin bizim toplumumuzda tam ve sağlıklı şekilde gerçekleşmediğini, Öğ.5 ise bu unsurların süre ihlali yapılarak çok sık kullanımının bağımlılık oluşturduğunu ifade etmişlerdir.

İnternet ve bu tarz programlar çok fazla bilinçli olarak kullanılmadığı için olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum öğrencileri. Gençlerin artık çok fazla sorunu var, biraz daha bireysel bir yaşama sürüklüyor bu iletişim araçları. Ailelerinden uzaklaşıyorlar, toplumsal yaşamdan uzak tutuyor gençleri. Bu okulda da böyle artık, her neyse işte televizyon ve internette bu cihazların başında özel bir yaşam oluşturuyorlar, dışarıya çıkmıyorlar diyebilirim (Öğ.1, K).

Şu an bir teknoloji fırtınasının altındayız. Kullanıyor, sindiremiyoruz. Çünkü biz bu evrimleşmeyi tam yaşamadık; her şey hayatımıza çok hızlı girdi. Türkiye bir yerde kaybettiği önceki dönemlerin acısını çekiyor. Biz çok uzun yıllar teknolojiden uzak bırakılmış bir toplumumuz. Düşünebiliyor musunuz; bütün günün cep telefonu ile geçiren bir toplum. Nokia üreticisi Finlandiya bile cep telefonu geçiş sürecini 4 ile 6 yılda gerçekleştirmişken bizim tüm ülkemize bir iki ay içinde bu teknoloji yayıldı (Öğ.2, E).

Ben msn nin eğitime hiçbir katkısının olduğunu düşünmüyorum. Msn, yüz yüze görüşme, karşılıklı görüşmeyi, iletişimi sağlıyor. Çocuk 6 yaşından başlayarak 10 yaşına gelinceye kadar ailesi tarafından öğretmenleri tarafından mutlaka bu kitle iletişim araçları, internetin kullanılması konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmeli (Öğ.4, E).

Eğer öğrencide bir otokontrol gelişmişse ya da kaliteli bilgiye nasıl ulaşacağını biliyorsa internet ve bilgisayar çok yararlı tabi ki (Öğ.5, K).

Öğretmenlerin Derslerde Kullanılan İletişim Araçlarının ve Bunun Sağladığı İşitsellik ve GörSELLİĞİN Eğitime Etkileri ile Memnuniyet Durumları ve Önerilen Düzenlemeler

Derslerde kullanılan iletişim araçlarının ve bunun sağladığı işitsellik ve görSELLİĞİN eğitime etkileri ile memnuniyetleri boyutunda öğretmenler benzer algılarıyla görSELLİK ve işitselliğin

öğrenme üzerinde faydalı olduğunu ve sıklıkla kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğ.2, öğretmenlerin okullarda görsel ve işitsel materyal kullanımının daha verimli hale nasıl geleceği konusunda önerdiği düzenlemeyi de görüş olarak bildirmiştir.

Kitle iletişim araçlarıyla dersimin daha eğlenceli olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin dersler katılımının daha fazla olduğunu görüyorum. Öğrencilerin derse geri dönüşü oluyor. Direk notları yükseliyor diyemem ama olumlu yönde etkileniyorlar (Öğ.1, K).

Çok güzel etkiliyor çünkü görerek eğitimi sağlıyor, fakat okulun olanakları bunda çok etkili ve okul olanaklarının iyi olması gerekiyor (Öğ.2, E).

Bunların müthiş faydalı olduğunu düşünüyorum, çocuk görerek öğreniyor en azından çocuk görerek öğrendiği için kalıcı oluyor (Öğ.3, E).

Kesinlikle görsel araçların ders için kullanılan cd lerin eğitime olumlu katkısı var (Öğ.4, E).

Kesinlikle öğrencilere faydası var diye düşünüyorum ama bu konuda sıkıntılar var. Biz öğretmenlere de bu olanak sağlanmıyor. Ancak kendi olanaklarımızla bu araçlara ulaşip kullanıyoruz biz öğretmenlere de bu olanaklar sağlanmalı (Öğ.5, K).

Öğretmenlerin İletişim Araçlarının Bireyin Milli Eğitimin Temel Amaçları Doğrultusunda Yetişmesine Ne Yönde Etki Ettiğine İlişkin Görüşleri

Öğretmenler genel olarak iletişim araçlarının bireyin milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda yetişmesine ne yönde etki ettiğine ilişkin, kitle iletişim araçlarının öğrenciler üzerinde çok etkili olduğu ifade edilmiştir. Öğ.2, günümüz gençlerinin bu araçlarla geç saatlere kadar vakit geçirerek asosyalleştiklerini, Öğ.1 öğrencilerin televizyon, dizi ve yazılı araçlar konusunda seçici olması gerektiğini belirtmiş; Öğ.4 bu boyutla ilgili olumsuz durumların eğitimle aşılabileceği tespitinde bulunmuştur.

Televizyon ve bilgisayar bu konuda çok etkili (Öğ.1, K).

Bütün gününü telefonun başında, internetin başında mesajlaşarak geçiren biri ne kadar sosyal olabilir? Bugün birçok aile çocuğunu internetin başından ayıramıyor, sanal bir dünya yaratılmış ve insanlar doğal ortamdaki kopuk yaşıyor. Karanlık odalarda geç saatlere kadar telefon ve bilgisayardan mesajlaşan gençler ne kadar sosyal olabilir? (Öğ.2, E).

Bu hususta şöyle söyleyebilirim: Bazen televizyondaki programların çok değişik olduğunu görüyoruz ve gençlikte bu çocuklarımız televizyonu kullanmayı bilmiyorlar. Televizyon programları gençliğimizi esir almış durumda, onun için kafamızda tasarladığımız gençlik maalesef yok. Ben bunu açıklıkla söyleyebilirim. Günümüzde her kanalda ikişer üçer dizi var çocuklarımızın eğitim noksanlığı ve davranış noksanlığı tamamen bu dizilerin eseri. Artık akşamları evde ders çalışmak gibi bir şey yok; bu gün aşkı memnu yarın bilmem ne.. Çocukların bu şekilde evde ders çalışma olayı kalmadı ben Kurtuluş Savaşı ile bir soru soruyorum, ne zaman başlamıştır dediğimde cevaplayamıyorlar, bilmiyorlar. Ama Bihter' in sevgilisi kim diye birkaç dakika sonra sorduğumda hepsi biliyor, bizler ülkesine layık namzet bireyler çıkarmak zorundayız bu okullardan (Öğ.3, E).

Cep telefonu çocuklara liseyi tamamlayıncaya kadar hiçbir fayda vermiyor, alınmamalı. 18 yıllık öğretmenim, ben anlayamıyorum. Ders çalışmaya başladığında, cep telefonu öğrencinin yanında olmayıp öbür odada olacak. Ders çalışma odasında masasının üzerinde olması bana göre tehlikeli (Öğ.4, E).

Bu bilgi kirliliği ile ilintili bir durum. Biz zümre toplantılarında da ele alıyoruz bu konuyu. Atatürkçülük, milli değerlere sahip çıkma konularına ağırlık veriyoruz. Derslerimizde bunlardan bahsederek öğrencilerin milli değerlere sahip çıkmasını arttırmaya çalışıyoruz (Öğ.5, K).

Öğretmenlerin Kitle İletişim Araçlarının Eğitime İlgili Doğurduğu Yönetimsel Sıkıntılara İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçlarının eğitimle ilgili doğurduğu yönetimsel sıkıntılar boyutunda öğretmenler okul yönetimini tutumu, öğrenci davranışları ve e-okul ile ilgili görüşlerini ifade etmişlerdir.

Her nasıl ben öğrenciler üzerinde yaptırım sağlayamıyorsam yönetim de bunu sağlayamıyor. Okulumuzda telefon kullanımı çok yaygın artık, bir değil iki değil öğrencilerin hepsinde de aynı eğilim olduğu için yönetimde sıkılıyor ama bizim idaremez anlayışlı öğrencilerin özel durumu olduğunda telefona izin veriyor.Çoğu zaman okulun giriş katında öğrencileri cep telefonundan müziği açmış dinliyor şekilde görüyoruz (Öğ.1, K).

Yönetimsel sıkıntı olarak sistemin ağır işlemesi dolayısı ile karne dönemlerinde not gönderme sıralarında yönetimle öğretmenler arasında sıkıntı yaşanabiliyor (Öğ.2, E).

Yönetimsel sıkıntı şöyle olabiliyor: Öğrencilerin hiçbir sıkıntısı yok tabi kullanıyorlar ama yönetim ders sırasında telefon araması yapıyor. Bence 21. Yüzyıldayız, artık uzay çağında, bilgisayar çağındayız. Sınıflara iki öğretmen baskın şeklinde geliyor, bu manzaralar çok yanlış (Öğ3, E).

Yönetimsel derken kontrol sağlama sıkıntısı yaşanıyor. Öğrencilerin cep telefonu açık, sessiz bir şekilde derse girmesi, kameralı cep telefonu kullanması, çok büyük bir sıkıntı bana göre. Öğrenci cep telefonu getirdikten sonra, ki getirebilir, ben bunu doğal görüyorum, ama yönetimin belirlediği dolaplara koymalı, telefon okula girdiği anda mutlaka bu dolaplara kilitlemeli. Okulun içinde kesinlikle kullanılmamalı, bunun çaresi budur (Öğ.4, E).

Kitle iletişim araçlarını kullanmak artık çağın gereği, eğitimin çocukların özel hayatına girmesi bu araçların kaçınılmaz bir durumu, okulun veli ile işbirliği sağlayarak öğrencileri başıboş bırakmadan bu konuda ilerleme kaydetmesi lazım (Öğ.5, K).

Öğretmenlerin Kitle İletişim Araçlarının Kullanımının Öğrenci Veli Öğretmen ve Okul Yönetimi İle İlişkileri Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçlarının kullanımının öğrenci veli öğretmen ve okul yönetimi ile ilişkileri ne yönde etkilediğine ilişkin, öğretmenler bireysel olarak öğretmen arkadaşları ile olan ilişkileri, okul yönetimi ile olan ilişkileri, velilerle olan ilişkileri ve öğrencilerle olan ilişkilerinin kitle iletişim araçlarının kullanımıyla ne yönde şekillendiği konularında farklı görüşler ifade etmişlerdir.

E-okuldan başlarsak örneğin artık veliler öğrencinin durumunu evden takip edebildiği için nasılsa öğrencimin durumunu biliyorum düşüncesi ile hareket ediyor ve öğretmenler ve veliler arasında bir kopukluk oluyor, bu öğrenci için iyi bir gelişme değil. Kitle iletişim aracı olarak telefonlara değinirsek okuldaki acil bir durumu telefon sayesinde velilere hemen bildirebiliyoruz. Okul yönetimi bunun için sabit telefonları kullanmamıza izin veriyor. Yine eğer durum çok önemli ise cep telefonumuzdan da veliye ulaşabiliyoruz, bu da bizim işlerimizi kolaylaştırıyor (Öğ,1, K).

Bir öğretmen olarak ben az kullanmaya çalışıyorum iletişim araçlarını. Öğrencilerimi de uyarıyorum. Kendi semtimizde bir binanın üzeri baz istasyonları ile dolu. Orada yaşayan insanlara sorduğum zaman bunun zararlarını biliyor musunuz diye, görüyorum ki çok ta bilinçli değiliz (Öğ.2, E).

Ben bu kitle iletişim araçları sayesinde öğrencilerimle çok daha samimi oldum, çok daha güzel her şey. Ders monotonlukları kurtuldu, ben yasaklamaya karşıyım. (Öğ3, E).

Ben öğrencilerimle cep telefonu ile diyalog kurmam. Numaramı kolaylıkla vermem. Çünkü iyi niyetli olduklarını düşünmüyorum, çünkü bu iyi niyetimi suistimal edeceklerdir ve etmişlerdir de çoğu kez. Velilere diyorum ki, siz telefon numaranızı verin, çocuğunuzla ilgili bir şey olursa ben sizi ararım diyorum (Öğ.4, E).

2.3. Öğrencilerle Bireysel Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerin “Kitle İletişim Araçları” Denilince Akıllarına İlk Neler Geldiğine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler kitle iletişim araçları denince akıllarına ilk neler geldiğine ilişkin telefon ve televizyon başta olmak üzere internet, dergi ve bilgisayar gibi iletişim araçlarını sıralayarak görüşlerini ifade etmişlerdir.

Televizyon, telefon, internet yani bilgisayar, dergiler, gazeteler radyolar ve MP3 geliyor (Ö1, K).

Sizin de bildiğinizi gibi telefon, televizyon, internetle iletişim kurduğumuzdan dolayı bilgisayar geliyor bir de arkasından (Ö2, K).

Televizyon, telefon, internet ve bilgisayar geliyor (Ö3, K).

Aklıma sizin de bildiğiniz gibi televizyon, gazete, dergi gibi şeyler geliyor (Ö4, K).

Öğrencilerin Kitle İletişim Araçlarından En Sık Kullanılandan En Az Kullanılana Doğru Yapacakları Sıralama ve Bu Sıralamanın Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçlarından en sık kullanılanı en az kullanılanı doğru yapacakları sıralama ve bu sıralamanın nedenleri boyutunda, televizyon ve cep telefonu kullanım şekli genel olarak ön sıralarda yer almış, bunların nedenlerine ilişkin ise farklı görüşler ifade edilmiştir.

Bunlardan en sık kullandığım televizyon, telefon, sonra bilgisayar geliyor en az kullandığımda gazete ve dergilerdir (Ö1, K).

Bunlardan en sık kullandığım bilgisayar var. Ondan sonra telefon olur telefonla ilgili güzel bir geçmişim yok önceleri; 7 ve 8 sınıfta iken ağabeyim doğum günümde telefon getirmişti, yeni olduğundan dolayı sürekli mesaj çekip arkadaşlarımı arıyordum bundan dolayı OKS denen bir sınava hazırlanmam gerekiyordu bu cep telefonu OKS sınavında benim gerçek başarıyı göstermeme engel oldu ondan dolayı pek kullanmıyorum (Ö2, K).

En çok kullandığım telefon, ondan sonra televizyon geliyor (Ö3, K).

Televizyon, cep telefonu, bilgisayar, gazete, kitap, sonra o kadar sık olmamakla nadir olmakla beraber televizyon (Ö4, K).

Öğrencilerin Evde ve Okulda Kullanılan Kitle İletişim Araçlarının Farklı Olup Olmadığına ve Hangi Ortamda Hangi İletişim Aracını Daha Sık Kullandıklarına İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, evde ve okulda kullanılan kitle iletişim araçlarının farklı olup olmadığına ve hangi iletişim aracını hangi ortamda daha sık kullandıklarına ilişkin, iletişim araçları üzerinde belirgin ayırımında bulunmamışlar, bazı ortamlarda bazı kitle iletişim araçlarının kullanımının daha öne çıktığını belirtmişlerdir.

Evde ve okulda kullandığım kitle iletişim araçları farklı değil. (Ö1, K).

Birbirinden aslında farkları var evet, evde iken telefonu kullanımım fakat telefon olduğu halde okula hayatta getirmem. İnterneti de evde farklı şeyler için bir kere okula geldiğimizde bir şeyler beynimizi kurcalıyor oyun oyna, msn' ye gir ya da facebook'a gir gerçekten okulda iken aklımıza girmiyor dersler ancak evde iken biraz daha farlı geliyor çalışmak için kullanıyoruz. Bence hep zamanımız kısıtlı olduğundan dolayı hani kurallar çiğnenmek içindir bizim de aklımıza başka şeyler geliyor düşünecek zaman olmuyor. (Ö2, K).

Evde televizyon kullanıyorum, okula getirmiyorum telefon. Çünkü korkuyorum aslında istiyorum ama korkudan getirmiyorum. (Ö3, K).

Evde televizyon bilgisayar kullanıyorum ama okulda daha 9. sınıflara bilgisayar dersi yok, henüz hiç bilgisayar dersine girmedik. Okulda kullanma olanağımız var mı onu bile bilmiyorum, bir bilgisayar odası var evet ama kimse faydalanabilirsiniz demedi. O bilgisayar odasında 10. sınıftan itibaren sadece ders görülüyor burada öyle araştırmak için bilgisayar kullanma olanağı yok. (Ö4, K).

Öğrencilerin Okulda Kullanımı Yasak Olan Kitle İletişim Araçlarının Buna Rağmen Kullanılıyor Olmasının Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, okulda kullanımı yasak olan kitle iletişim araçlarının buna rağmen kullanılıyor olmasına ailelerin yönlendirmesi, derslerde sıkılmaları, sorumluluklardan bu araçlarla oyalanarak kaçma, müzik dinleme, arkadaşları ile iletişim kurma ihtiyacı gibi sebepler öne sürmüşlerdir.

Ne durumlardan dolayı mesela bizim okul çıkışı 17.30 olduğu için evi uzak olanlar telefon getiriyorlar çünkü aileleri merak ediyorlar bir şey olacak mı olmayacak mı diye bu yüzden getiriyorlar başka neden cep telefonu getiriyor, cep telefonu benim gözlemlediğime göre cep telefonu bence öğrencilere okul içinde yararlı değil çünkü dersleri etkiliyor ancak onlar mecburi olduğu için getiriyor hele hani evleri uzak olanlar daha bir mecburi yani (Ö1, K).

Sürekli işte yani bence sırf nasıl diyeyim çok fazla çalışmak istemezler bana göre hedefleri olmadığından dolayı sırf yapmaları gereken şeyi unutmak için yaparlar, özellikle yani yapamayacağı derslerden kurtulmak için. Bunu bir çözüm olarak gördüklerinden kullanıyorlar. Derste filan mesaj çekiyorlar, aslında bu aralar fazla yapamıyorlar kontrollerden dolayı. Öğrenci işte neşeli olduğu ve üzüntülü olduğu zaman sevdiği insanlara mesaj çekiyorlar (Ö2, K).

İnsanların ilgisini çekiyor. Örneğin müzik dinlemek istiyorlar, sevgilileri varsa onunla haberleşmek istiyorlar, resim çekinmek istiyorlar. Bu yüzden yasak olmasına rağmen okula cep telefonu getiriyorlar. Öğretmenler bunu fark ediyor ama çoğu bunu görmezden geliyor (Ö3, K).

Yasaksa bile neden cep telefonu getirilir bilmiyorum ama bazen bende getiriyorum. İletişim araçları yanımda iken dersten ilgim kesiliyor, mesela telefon kapalı olup cebimde olsa bile aklım onda oluyor (Ö4, K).

Kitle İletişim Araçlarının Eğitime Ne Gibi Etkileri Olduğuna ve Başarı ya da Performansı Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler kitle iletişim araçlarının eğitime olan etkileri boyutunda, televizyon ve cep telefonunun çok fazla kullanımının başarı ve performansı olumsuz etkilediğini, sınavlarına çalışmalarına engel olduğunu, araştırmadan hazır ödev yapmalarına yol açtığını, öğrenmelerinin olumsuz yönde etkilendiğini ifade etmişlerdir.

Ben okula telefon getirmedığım için telefonun bana bir zararı yok ancak evde oluyor ancak evde sürekli telefon elimde oluyor arkadaşlarla mesajlaşıyorum eğitimimi de etkiliyor (Ö1, K).

Aslında pozitif anlamda kullananları için iyi yönde etkiliyor mesela öğretmen bir araştırma veriyor internet çok kolay bir ulaşım aracı olduğundan dolayı ilk önce araştırma deyince aklımıza internet geliyor, internette araştırabilirsiniz diyor internette araştırıp gelin demiyor. Ansiklopedilerden gördüğümüz gazete köşelerinden araştırın diyor kütüphanelerden benim kitaplarımdan araştırın diyor fakat internet çok fazla kolay olduğu için herkesin aklına internet geliyor (Ö2, K).

Bence telefon hiçbir şekilde etkilemiyor ama internetin öğrencilerin dersine faydası oluyor (Ö3, K).

Kitle iletişim araçları bazı konularda başarıyı etkiliyor. Bilgisayardan, internette araştırma yapınca olumsuz bir etki söz konusu değil ama derste yanımda herhangi bir araç varsa derse zarar veriyor, hiçbir yararı yok (Ö4, K).

Öğrencilerin Milli Eğitim Sisteminde Eğitimle İlişkili Amaçlara Yönelik Kullanılan İletişim Araçlarını (e-okul, mektup, telefon, uzaktan eğitim amaçlı televizyon programları, bilgisayar vs.) Ne Sıklıkta Kullandıkları ve Bunlara İlişkin Memnuniyet Durumları

Öğrenciler milli eğitim sisteminde eğitimle ilişkili amaçlara yönelik kullanılan iletişim araçlarını ne sıklıkla kullandıklarına ilişkin, ağırlıklı olarak e-okuldan bahsetmiş, sınav notlarını istedikleri zaman öğrenmenin olumlu sonuçlarını örneklemiştirlerdir.

Bence hani belge değil de benim için görsellik önemli akılda daha kalıcı mesela hoca bir şey okuyor ancak herkes başka alemde, ama hoca slaytla, resimlerle, animasyonla, videolarla açıkladığı zaman akılda daha kalıcı kalıyor (Ö1, K).

Aslında memnunum bazen yani e-okul normalde öğrenmek istediğim şeyler yani puanlarımı falan öğrenmeyi çok isterim bazen öğretmenler sözlülerimizi okulda okumak istemiyorlar. İnternette kolay bir şekilde öğreniyoruz ondan sonra TC numaralarımız ailelerimizde de olduğu için rahatlıkla notlarımıza bakabiliyorlar (Ö2, K).

E-okuldan notlarımı öğreniyorum ona göre davranışlarımı yükseltme yoluna gidiyorum. Notumu ilk gördüğümde üzülüyorum eğer düşükse ama sonra da kendimi düzeltiyorum. Notlarımı yükseltiyorum da. Okulda gösterilen filmler çok dikkatimi çekmiyor fakat resimler ve slaytlar uzun olmadığı için ben seviyorum (Ö3, K).

İnternet kişiye göre değişir. Kullanım amacı bakımından, dönem ödevleri bir konu üzerinde araştırma, özet çıkarma gibi konularda faydalı bir şey ama msn, facebook gibi durumlarda da öğrenciyi olumsuz etkiliyor. Örneğin facebookta hiç tanımadığın kişiler

senin özel şeylerini görebiliyor. Ben o bakımdan istemiyorum kullanmak, istemediğim için de hesabımı kapatacağım zaten. Bizi olumsuz etkiliyor (Ö4, K).

Öğrencilerin İnternetin Eğitime Etkisi ve Buna İlişkin Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Düzenlemeler

Öğrenciler internetin eğitime etkisine ilişkin olumsuz görüşler bildirmişler, çoğunlukla araştırma, anlayarak ödev yapma konularında olumsuz sonuçlar doğurduğunu ifade etmişlerdir.

İnternetin eğitime hiçbir yararlı etkisi yok zararlı etkisi var. Mesela önceden bu msn vardı şimdi facebook çıktı. Facebook şimdi msnden daha çok tutuluyor öğrencilerin, arkadaşların evinde bilgisayar var akşam dediğim gibi, yazılı sözlüye çalışacaklarına dediğim gibi bir etkinliğe çalışacaklarına herkes facebooka giriyor orda herkes bir siteye giriyor orada yazdıklarında etkinliklerini unutupyorlar (Ö1, K).

İnternette öğrenci arasına bir mesafe koyduysa o zaman iyi bir şey. Birçok arkadaşımı soruyorum, internet hastalık yapan bir şey haline gelmiş; örneğin bir arkadaşım var adı Ahmet akıllı sadece internette. Aklıma sadece oyun oynamak mesajlaşmak geliyor, diyor. İnternetin zararını görüyor. Ahmet eve gider gitmez interneti gördüğünde ders çalışmıyor, facebooktan yorum yapasım geliyor, oyun oynayasım geliyor diyor (Ö2, K).

İnterneti ödev amaçlı kullandırmalılar okulda. Bazıları başka amaçlarla kullanabiliyor. Okul idaresi bu programları engelliyor ama bazı arkadaşlar bunları da kırıp arama motoruna bazı kelimeler yazıp istedikleri web sitesinde gezinebiliyorlar. Bir kere bilgisayarı tek başımıza kullanmamız lazım ve istediğimiz zaman kullanmamıza izin vermeleri lazım (Ö3, K).

Okulda araştırma yapabilmek için internet olanağımızın olması lazım ama şöyle bir sorunda var. Herkes bunu araştırma yapmak için kullanmıyor. Mesela biri araştırma yapacak başka biri de internette başka sayfalara girecek, sakıncalı şeylere bakacak. Herkesi bir şeylerden vazgeçirmek zor olabilir; siz ne kadar yasaklarsanız da ben onu yapacağım diyorsa onu yapabilir. Bence internetin ve cep telefonunun nasıl ne amaçla kullanılması gerektiği gençlere anlatılmalı ama yinede herkes ne yapmak istiyorsa onu yapacaktır (Ö4, K).

Öğrencilerin Cep Telefonunun ve Desteklediği Tüm Programların (Messenger, Facebook vb.) Eğitime Etkisine İlişkin Görüşleri ile Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Çözümler

Öğrenciler, cep telefonu ve desteklediği tüm programların eğitime etkisine ilişkin görüşleri ve memnuniyet durumları boyutunda farklı açıklamalarda bulunmuşlardır. Ö.1 ve Ö.2 soruyu farklı yönde anlamış ve bilgisayar kullanımı ile açıklamalarda bulunarak bu boyutla ilgili bir açıklamada bulunmamıştır. Ö.3 soruyu doğru algılayıp Facebook kullanımıyla ilgili görüş bildirirken, Ö.4 bu soruyu fikri olmaması gerekçesiyle (görüşme sırasında beden diliyle araştırmacıya bunu belli ederek) soruyu cevaplamamıştır.

Bilgisayar bence okulun yararına ve kendi yararına bilgilendirilmek için kullanılmalı. Fazla bir bilgisayar sınıfı oluşturulabilir mesela Facebook ve Msn kaldırılacak ve bilgisayar odamızın başında kütüphaneci gibi birisi olması gerekiyor (Ö1, K).

Merak ettiğimiz şeyleri hemen yazıp enerji harcamadan buluyoruz. Çok faydalı süper etkileri var ama biz öğrenci olarak bunu kullanmayı bilemiyoruz. Bir öğretmen bir araştırma ödevi verir fakat biz internetin başına geçtiğimizde bu araştırma bana ne yarar sağlar ki diyerek başka şeylere bakıyoruz (Ö2, K).

Bence Facebook gibi paylaşımlar öğrencinin başarısını düşürüyor, örneğin ben bir gün yazılıya çalışıyordum. Kuzenim Facebookta bir video paylaşmış ve arkadaşlık teklifi almış. Benim de dikkatimi çekiverdi, ben de kendi Facebook hesabımı açtım hemen. Sonra yazılımin ve ders konularının yüzüne bile bakmadım sonra ikinci gün yazılıya az kaldığı için eşek gibi çalıştım (Ö3,K).

Öğrencilerin Derslerde Kullanılan İletişim Araçlarının ve Bunun Sağladığı İşitsellik ve Görselliğin Eğitime Etkileri ile Memnuniyet Durumları ve Önerilen Düzenlemeler

Öğrenciler, derslerde kullanılan iletişim araçlarının ve bunun sağladığı işitsellik ve görselliğin eğitime etkilerine ilişkin genel anlamda olumlu görüşler bildirmiş, öğrenmelerini kolaylaştırdığını ve başarılarını arttırdığını ifade etmişlerdir.

Okullarda bilgisayar kullanılmalı internette olmalı ama mutlaka kontrollü olmalı (Ö2,K).

Görsel materyaller kullanıldığında başarımlarım daha artacak biliyorum ama öğretmenler de görsel slaytlara bile yazı yazıyorlar, yazıyla dolduruyorlar çok sıkıcı oluyor (Ö3, K).

Şimdi fizik öğretmenimiz bazen slaytlar gösteriyor bunu anlamam zor oluyor. Hoca tahtada anlatınca daha iyi anlıyorum fiziği slaytlarla görsellerle anlamam zor oluyor ama bazı derslerde; edebiyatta, tarihte görsel materyaller anlamamı olumlu etkiliyor fakat fizik dersinde olumsuz etkiliyor (Ö4, K).

Öğrencilerin İletişim Araçlarının Bireyin Milli Eğitimin Temel Amaçları Doğrultusunda Yetişmesine Ne Yönde Etki Ettiğine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, iletişim araçlarının bireyin milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda yetişmesine yönelik; kitle iletişim araçlarından farklı yönlerde zarar görebilecekleri, olumsuz etkilendikleri, kitle iletişim araçları ile oyalanarak derslerinden geri kaldıkları ile ilgili görüş bildirmişlerdir.

Olumsuz yönde etkiliyor mesela öğrenciler okula eğitim öğretim için geliyor televizyon izliyorlar siyasi tartışmalar işte efendim demokrasi bilmem ne öğrenciler televizyonda gördükleri konuları gelip okulu siyaset meydanına çevirip bu tartışmaları yapıyor bu da insanın sosyal yönden düşüklüğünü hissettiriyor (Ö1, K).

Kitle iletişim araçları öğrencileri sosyal yaparak farklı insanlarla tanışmasını sağlıyorlar. İçeride dönükken birden dışarıya dönük insanlar oluyoruz ama bu faydalı mı zararlı mı bu çok önemli. Örneğin kötü insanlarla da tanışabiliriz, örneğin internetten güzel giyimli bir manken gördüğümüzde arkadaşlar onlar gibi olmaya çalışıyorlar; maddi olarak ta gördüklerini alamayınca olumsuz etkileniyorlar (Ö2,K).

Eğitimde sürekli değişiklik yapıyorlar ve öğrencileri çok sıkıştırıyorlar, cep telefonu konusunda ebeveynler haklılar ama bilgisayar konusunda haksızlar. Bilgisayarlar tek kişilik olsa ve kullanıma her istediğimizde açık olsa olur (Ö3, K).

Bazı konularda bizim sosyal ve dışarıya dönük olmamıza yardımcı ama telefonun okula gelmesi bizim ders konularında geri kalmamıza sebep oluyor (Ö4, K).

Öğrencilerin Kitle İletişim Araçlarının Eğitime İlgili Doğurduğu Yönetimsel Sıkıntılara İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, kitle iletişim araçlarının eğitime ilgili doğurduğu yönetimsel sıkıntılara ilişkin aileleri ile yaşadıkları sıkıntılara değinmişlerdir. Ö1 soruyu algılayamadığı için cevaplamamıştır.

Evde beni bilgisayarın başına çok fazla geçirmezler. Özellikle telefon vakasından sona

çok fazla geçirmemeye başladılar. Arkadaşlarının gelip geçici olduğunu düşünüyorlar (Ö2, K).

Öğrenci cep telefonunu yanında getirdiği zaman yakalanacağı korkusu çok sıkıntı yaratıyor (Ö3, K).

Yönetimsel anlamda şöyle bir durum var; öğretmenlerimiz artık bıkmış durumda bu telefon yüzünden. Okulda pek telefon sorunu dışını dışında bir sorun yaşanmıyor (Ö4, K).

Öğrencilerin Kitle İletişim Araçlarının Kullanımının Öğrenci Veli Öğretmen ve Okul Yönetimi İle İlişkileri Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, kitle iletişim araçlarının kullanımının ilişkilerine farklı boyutlarda etkiye bulunduğunu, aile baskısı yaşadıklarını, kitle iletişim araçlarının insanları bireyselleştirdiğini ifade etmişlerdir.

Aile baskısı oluyor, okulda kullanılması yasak zaten ama kullanıyorlar kızıyorlar ama bir yandan da gerekli kızmaları okula hem telefon getirilmesi gerekiyor hem de getirilmemesi gerekli bununda ortak bir noktası olması gerekli işte müdürler kabinler yaptılar mesela okula telefon getirenler o kabini kiralayıp akşam dönerken ala alabiliyorlar (Ö1, K).

Arkadaşlarımla ilişkilerimi etkiliyor bazen arkadaşlarım benim telefon numaramı istiyorlar ben de ebeveynlerimin telefon numarasını vermek zorunda kalıyorum. Annem telefona çıktığı zaman pek çok soru soruyor, arkadaşlarım da neden sen telefona çıkmıyorsun diyor ve bu da benim için sıkıntı yaratıyor (Ö2, K).

Arkadaşlarım cep telefonu ile uğraşırken kimse ile konuşmuyor mesela arkadaşşıma bir şey soruyorum cep telefonundan mesaj yazıyor olduğu için bana 15 dakika sonra cevap veriyor. Ben çoktan o sorunun cevabının başka yerden öğrenmiş oluyorum (Ö3, K).

Arkadaşlarım arada kendilerini bilgisayar ve televizyona aşırı kaptrıyorlar (Ö4, K).

2.4. Öğrencilerle Odak Grup Görüşmesinden Elde Edilen Bulgular

Odak Gruptaki Öğrencilerin Kitle İletişim Araçları Denilince Akıllarına İlk Neler Geldiğine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, grup görüşmesinde, kitle iletişim araçlarına ilişkin algılarını bilgisayar cep telefonu, televizyon gibi araçları sıralayarak ortaya koymuşlardır.

Bilgisayar, internet (Ö1, K).

Televizyon, radyo, cep telefonu ve bilgisayar tabi bir de internet (Ö2, K).

Bilgisayar ve cep telefonu (Ö3, K).

Cep telefonu (Ö4, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Kitle İletişim Araçlarından En Sık Kullanılandan En Az Kullanılana Doğru Yapacakları Sıralama

Öğrencilerin en sık kullandığı kitle iletişim araçları sıralamasında cep telefonu önemli derecede ön sıralara geçmiş, internet de cep telefonunu takip etmiştir.

En sık kullandığım cep telefonu ve internet (Ö1, K).

İnterneti en sık kullanıyorum (Ö2, K).

Cep telefonu (Ö3, K, Ö4, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Evde ve Okulda Kullanılan Kitle İletişim Araçlarının Farklı Olup Olmadığına ve Hangi Ortamda Hangi İletişim Aracını Daha Sık Kullandıklarına İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, evde ve okulda kullandıkları iletişim araçlarının farklı olup olmamasına ilişkin sıklıkla internet kullandıklarını, cep telefonunu kullanmadıklarında kendilerini kötü ve eksik hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Evde en sık interneti kullanıyorum sonra cep telefonunu sonra televizyon (Ö1, K).

İnternet evde de okulda da en sık kullandığım iletişim araçları (Ö2, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Okulda Kullanımı Yasak Olan Kitle İletişim Araçlarının Buna Rağmen Kullanılıyor Olmasının Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, okulda yasak olmasına rağmen kitle iletişim aracı getiriyor olmalarına sebep olarak ailelerinin bunu istediğini, cep telefonu kullanmadıkları zaman kendilerini eksik ve boş hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Cep telefonum olmazsa kendimi boş hissederim telefonsuz duramam (Ö2, K).

Getiriyorum çünkü mesajlaşmam gerek bazı arkadaşlarımız uzakta oluyor ne yaptıklarını öğrenebiliyoruz mesajlaşıyoruz bazı boş derslerimizde müzik dinleyebiliyoruz cep telefonum yanımda olmazsa kendimi çok kötü hissediyorum kimseye de zararı yok derste tamam kullanmayabiliriz ama teneffüslerde kullanmamıza izin vermeleri gerekiyor (Ö3, K).

Mesajlaşmak için kullanıyoruz. Ailemizden haber almak için kullanıyoruz, canımız sıkılabiliyor, müzik dinliyoruz, ailemiz kendisi diyor yanınıza telefon alın diye (Ö4, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Kitle İletişim Araçlarının Eğitime Ne Gibi Etkileri Olduğuna ve Başarı ya da Performansı Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, kitle iletişim araçlarının başarı ve performansa etkileri boyutunda, olumsuz etkilendikleri, ders çalışmalarını engellediği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğrencinin başarısını düşürüyor yazılıdan iyi not alamıyorum, hep onu düşünüyor oluyorum, evde ders çalışmıyorum. Derste tam öğretmenin söylediklerine odaklanmışken, ben derste iken birden mesaj geliyor cep telefonuma onu okuyup cevap yazacağım derken dersten kopuyor ve dersi dinlemiyorum çoğu zaman (Ö1, K).

Derste mesajlaşınca gerçekten bazılarının başarısını düşürüyor, çünkü kendisini derse veremiyor. Evde ders çalışmaktansa ben de genelde hep iletişim araçları ile vakit geçiriyorum, olumlu etkileyeceğine olumsuz etkiliyor (Ö2, K).

İnternet falan olmazsa benim içimde çalışma isteği yoksa ben yine çalışmam ama ders çalışmak istiyorsam içimde o istek varsa bilgisayar ve cep telefonunu kapatıp çalışırım (Ö, K).

Mesela ders çalışırken aniden telefon titriyor, elim hemen telefona gidiyor. Telefon daha önemli diyorum, dersi kaydırıyorum, internet konusunda ben çok etkilenmiyorum (Ö4, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Milli Eğitim Sisteminde Eğitimle İlişkili Amaçlara Yönelik Kullanılan İletişim Araçlarını (e-okul, mektup, telefon, uzaktan eğitim amaçlı televizyon programları, bilgisayar vs.) Ne Sıklıkta Kullandıkları ve Bunlara İlişkin Memnuniyet Durumları

Öğrenciler e-okul daha çok devamsızlık ve not öğrenme amaçlı kullandıklarını, duyuruları da takip ettiklerini ifade etmişlerdir.

E-okulu kullanıyorum, en çok devamsızlığıma bakıyorum (Ö1, K).

Bizde internet olmadığı için girdiğim zamanda devamsızlığıma bakıyorum, yazılılarımı bakıyorum (Ö2, K).

Ben duyurulara, devamsızlıklarına bakıyorum, biri bana soru sorduğunda yardımcı olabilmek için de ben milli eğitimin tüm internet sitesini öğrenmek istiyorum. Faydalı olabilmek için insanlara, bu genellikle iyi bir şey (Ö3, K).

E-okulla artık notlarımızı ailelerle öğrenebiliyor bu kötüde değil, ben sıklıkla internette olduğum için ailem kızıyor, işte notların bu yüzden düşük diyor, devamsızlığımızı söylemiyoruz, bazı günler okulu kırıyoruz ama eve geldiğimizde okuldan kısa mesaj ile haber vermiş oluyorlar, bizimkilerin haberi oluyor, kıyamet kopuyor. Bence e -okul iyi bir şey, ben bir kere İngilizceden 75 almıştım yaşasın, aileme sürpriz yapacağım demiştim, bir telefon geldi aferin oğlum 75 almışsın İngilizceden, dedi. Babama söylemek için boşuna sabırsızlanmışım (Ö4, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin İnternetin Eğitime Etkisi ve Buna İlişkin Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Düzenlemeler

Öğrenciler internetin eğitime olumsuz etkilerinin olduğunu kabul etmekle birlikte araştırma ve ödev hazırlama amaçlı kullanılabilirliğini de ifade etmişlerdir.

İnternetin eğitime kötü bir etkisi olduğunu düşünüyorum, internette oyun oynuyorum sabahtan akşama kadar, oyun hep aklımda kalıyor, acaba oyunda bir gelişme oldu mu diye derslerimi düşünüyorum ama internet hep kafama takılıyor, internet daha ağır basıyor eğleniyorum (Ö2 K).

İnternet bir yandan ihtiyaç gibi, o gün msn, facebooka girmediğimde bir eksiklik hissedip bir şey kaçırmış gibi oluyorum, o kadar ihtiyaç olmuş ki benim için, interneti dersle ilgili bilemediğimiz soruların cevabını bulmak için de kullanıyoruz. Dersimize de katkılı, bazen test çözüyoruz, birincisini yapamıyoruz atlıyoruz, ikinci soruyu atlıyoruz yapamıyoruz, üçüncüsünü yapmıyoruz, biz de o yüzden internete geçiyoruz artık (Ö3, K).

İnterneti nasıl kullandığına da bağlı istersen saatlerce oyun oynayabilirsin, istersen başında dersinle ilgili araştırmada yapabilirsin (Ö4, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Cep Telefonunun ve Desteklediği Tüm Programların (Messenger, Facebook vb.). Eğitime Etkisine İlişkin Görüşleri ile Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Çözümler

Öğrenciler, cep telefonu ve desteklediği programların eğitime etkilerine ilişkin farklı görüşler bildirmişlerdir. Öğrenciler, cep telefonuna derslerden daha çok odaklandıkları, iradeli davranırlarsa derse kendilerini verdikleri ailelerinin çok önemli bir durum olmadıkça onları ders saatlerinde aramadıkları şeklinde görüşler ifade etmişlerdir.

İnternet ve cep telefonu derslerimden daha ağırlıklı, bu ikisine dersimden daha çok odaklanıyorum ve dersi unutuyorum, zaten uyurken bile yastığımın altına koyuyorum. Cep telefonu çoğumuz gibi, olmadan uyuyamıyoruz başucuma koyuyorum (Ö1, K).

Bence kişinin iradesine kalmış bir şey kişi kendisini derse verirse gelen mesajı bile duymayabilir telefonunu sessize alabilir (Ö2, K).

O an o kişi eğer dersi dinlemek istiyorsa zaten telefonun kapatabilir, o kişinin içinde olması gerek dersi dinlemek, hocalarla aramızda yaş sorunu oluyor mesela bir gün meslek dersinde arkadaşımın telefon geldi ben yine de telefonu kapattım ve derse odaklandım (Ö3, K).

Biraz öğretmenlerle de alakalı eğer biz dersi dinlemek istiyorsak öğretilmekte güzel anlatıyorsa dikkatimiz dağılmıyor, o zaman cep telefonu falan kullanmıyoruz tabi ki evde kullandığım zaman da kapatarak bırakıyorum evde telefonumu (Ö4, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Derslerde Kullanılan İletişim Araçlarının ve Bunun Sağladığı İşitsellik ve Görşelliğin Eğitime Etkileri ile Memnuniyet Durumları ve Önerilen Düzenlemeler

Öğrenciler derslerde işitsel ve görşelliği sağlayan iletişim araçlarının kullanılmasına ilişkin olumlu görüşler bildirmiş, akılda kalıcılığın arttığını ifade etmişlerdir.

Hoca ilk Türk devleti Hun Devleti'dir, diye yazıyor ama haritadan gösterdiği zaman ya da karakterlerle, slaytlarla gösterdiği zaman akılda daha çok kalıcı oluyor (Ö1, K).

Animasyonlar çok akılda kalıcı oluyorlar (Ö2, K).

Slaytlarla, karakterlerle dersler aklımda daha kalıcı oluyor (Ö3, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin İletişim Araçlarının Bireyin Milli Eğitimin Temel Amaçları Doğrultusunda Yetişmesine Ne Yönde Etki Ettiğine İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin, iletişim araçlarının bireyin milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda yetişmesine ilişkin etkileri boyutundaki görüşleri, araştırmacıyı yapılandırılmamış ek sorulara yönlendirmiş, öğrenciler farklı boyutlarda görüşler belirtmişlerdir.

Kitle iletişim araçları sayesinde birçok olaydan haberim oluyor, sırf derslerle ilgilenen arkadaşların birçok şeyden haberi olmuyor, çok çalışan arkadaşlar öyle değil, mesela internetle benim her şeyden haberim oluyor. Onlar gece gündüz ders çalıştığı için aklında dersten başka bir şey olmuyor (Ö1, K).

Mesela facebook ta genelde 10 Kasım' da her kez profiline Atatürk' ün resmini koyuyor, biz onu anmış oluyoruz ya da Çanakkale şehitlerini anma videolarını koyuyorlar, benim de ondan haberim oluyor, normalde benim Çanakkale Şehitleri Haftası'nın geldiğinden haberim yoktu, haberim oldu, bende oradan paylaştım (Ö2, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Kitle İletişim Araçlarının Eğitimle İlgili Doğrduğu Yönetimsel Sıkıntılara İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, kitle iletişim araçlarının okul yönetimiyle aralarında sorun teşkil ettiği, öğretmenlerin derste ilgisiz olmasının onları derste cep telefonu kullanmaya ittiğine yönelik görüşler ifade etmişlerdir

Telefon mesela sorun çıkarıyor. Genellikle müdürle sorun yaşıyoruz (Ö1, K).

Genelde göstermiyoruz telefonu, alırlarsa da ders sonunda alıyoruz. Eğer hocanın yaşı bize daha yakınsa daha anlayışlı oluyor ve görmezden geliyor almıyor ve göz yumuyor bize (Ö3, K).

Ben hocaların genç olması ile alakalı olduğunu düşünmüyorum, bazen genç hocalarda cep telefonumuzu alabiliyor (Ö4, K).

Odak Gruptaki Öğrencilerin Kitle İletişim Araçlarının Kullanımının Öğrenci Veli Öğretmen ve Okul Yönetimi İle İlişkileri Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler, kitle iletişim araçlarının, arkadaşları ile ilişkilerini olumlu, aileleri ile olumsuz etkilediği yönünde görüş ifade etmişlerdir.

Arkadaşlarımla ilişkilerimi güzel etkiliyor. Mesela arkadaşım yanımda oturuyor derste, sırada onunla konuşamadığım için derste, konuşmak bende gizlice mesaj çekerek konuşuyorum (Ö1, K).

Ailemle ilişkilerimizi olumsuz etkiliyor mesela ben internetin başında iken bir gün annem sofrayı kurmama yardım et dedi, ben internetin başından kalkmazdım o bir dakika on dakika olurdu (Ö2, K).

Bir kere e-okuldan gelince direk internetin başına gidiyorum, annemle babamla iletişimim tamamen koptu, bir sıkıntım bir sorunum olduğunda onlarla hiç paylaşmıyorum direk internetteki arkadaşlarımla paylaşıyorum ailemle ilişkimiz tamamen koptu, annemle konuşmuyorum, babamla konuşmuyorum, bu yönden gerçekten beni eksiltiyor hem eğitim konusunda hem de ailemle ilgili konularda (Ö3, K).

Zaten annem babamda internette oluyor okey falan oynuyorlar (Ö4, K).

Genelde kitle iletişim aracı deyince aklımıza ilk gelen bilgisayar ve cep telefonu diyoruz ama daha büyük bir sorunumuz var oda televizyon örneğin çok önemli bir maç var maça gitsem ya da dersimi çalışsam diye düşünüyorum ve televizyon eğitimimi etkiliyor. Gerçek bir şey anlatayım: Ben altıncı sınıfta iken bir menajerlik oyunu vardı ve ben onu oynamaya başlamıştım. Bilgisayarla çok iç içe idim, okuldan gelince öğle arasında hemen bilgisayarın başına otuyordum o dönem 9 tane zayıfım geldi ertesi yılda sınıfta kaldım bu söylediğim oyunun sadece Türkiye’de 15 milyon hayranı var ama liseye gelince düzeldi durum (Ö4, K).

2.5. Velilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Velilerin “Kitle İletişim Araçları” Denilince Akıllarına İlk Neler Geldiğine İlişkin Görüşleri

Veliler kitle iletişim araçlarına ilişkin algılarının en çok televizyon ve telefon üzerinde yoğunlaştığına ilişkin ifadelerde bulunmuşlardır. Veliler, kitle iletişim araçlarının eğitime etkilerine ilişkin şu görüşleri ifade etmişlerdir:

Kitle iletişim aracı deyince ilk aklıma gelen şey, gazete ardından televizyon bir de cep telefonu tabi ki yaşamımın ayrılmaz parçası, her an yanımda.(V1, K).

Televizyon, telefon, bunlar geliyor aklıma. (V2, K).

Velilerin Kitle İletişim Araçlarından En Sık Kullanılandan En Az Kullanılana Doğru Yapacakları Sıralama ve Bu Sıralamanın Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçlarının kullanımına ilişkin velilerin yaptığı sıralamada televizyon ilk sırayı almıştır.

En sık kullandığım az önce söylediğim gibi televizyon. Ben ev hanımı olduğumdan eğer o gün dışarıda bir işim yoksa sosyal bir aktivitem yoksa televizyon tüm gün açık oluyor. (V1, K).

En çok televizyonu kullanıyorum, sonra cep telefonunu kullanıyorum. (V2, K).

Kitle İletişim Araçlarının Eğitime Ne Gibi Etkileri Olduğuna ve Başarı ya da Performansı Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Kitle iletişim araçlarının eğitime etkilerine ilişkin velilerden V1 bunun kullanım amacına göre değişeceği, V2 ise olumsuz etkisi olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

İletişim aracı deyince bence eğer öğrencileri konuşacaksa cep telefonu ile interneti bir yere; kitap, ansiklopedi gazete gibi şeyleri bir yere koymak lazım mesela iletişim aracı dersek bunların hepsi içine girer ama cep telefonunun hiç bir faydası yok diyebilirim, biz zorla aldık yani mecburen babası titiz biraz, işi dolayısı ile gün boyu çok kötü olaylara şahit oluyor babası polis dolayısı ile oğlunu da korumak istiyor okula kaydını yaptırır yaptırmaz cep telefonu aldık mesela ama şartlar kurallar koyduk, okula götürmesini istemiyoruz bizden gizli bir iki kez götürmüş. Bir keresinde öğretmeni yakalamış uslu bir öğrenci diye de anneni çağır, demiş. İdareye teslim etse sanırım müdür yardımcısı ve müdür ona gıcık olacak diye gözünden düşsün istememiş sonra beni çağırılmış, çok iyi niyetli bir adam dedi ki bakın hanım, oğlunuz okula telefon getirmesin, bu çocuklar okulda zaten ders dinlemiyor hiçbirinin umurunda değil. Hele bir de derse telefonla girdikleri zaman bir arama olsa yakalansa idarenin elinden kurtulamaz kafayı takarlar bende çok teşekkür ettim ve telefonu aldım evde kıyamet koptu. Babası ceza verdi cep telefonuna el koydu, iki ay yasakladı ve bilgisayarını da yasakladı, yani cep telefonunun hiçbir yararı yok. Bir de yok telefonla mesajlaşacağım diye ders çalışmıyorsun yok gizlice cep telefonunda oyun oynuyorsun, ödev yapacağına bir saat konuşuyorsun ders yapmıyorsun, gibi durumlar yüzünden evde babası ile hep tartışıyorlar. Huzurumuzu da kaçırıyor ne eğitime ne de çocuğun ailesine olumlu bir katkısı yok. Ha merak ediyoruz, dershaneye gittiğinde yanına koyuyoruz ama bizi atlatsa nerden bileceğiz? Bu görüntülü telefonlar mı ne onlardan da alamadık. İki bin lira imiş, çok pahalı, biz memuruz, üstelik nasıl takip edeceksiniz, açıkçası biz oğlanı düzeltmeye geç kaldık ama kızı bu konularda biraz daha bilinçli yetiştiriyoruz (V1, K).

Kitle iletişim araçlarının bence olumsuz etkileri var eğitime (V2, K).

Velilerin Milli Eğitim Sisteminde Eğitimle İlişkili Amaçlara Yönelik Kullanılan İletişim Araçlarını (e-okul, mektup, telefon, uzaktan eğitim amaçlı televizyon programları, bilgisayar vs.) Ne Sıklıkta Kullandıkları ve Bunlara İlişkin Memnuniyet Durumları

Milli eğitim sistemi içinde kullanılan iletişim araçlarına ilişkin velilerden V1, e-okul ve proje performans ödevleri ile ilgili, V2 ise uzaktan eğitim amaçlı kullanılan televizyona yönelik değerlendirmelerde bulunmuşlardır.

E-okulu icat edenin eline sağlık çok iyi, ben öğrenene kadar neye basacağım nedir o, hangi siteye gireceğim diye baya zorlandım ama oğlan öğretti. Bilgisayar güzel bir şey ama çocukları kontrol edemiyorsunuz. Çok asiler bağırıp çağırıyorlar bende ne yapacağımı bilmiyorum (V1, K).

E-okula ben çok girmiyorum, e çünkü zaten ayda bir okula gidiyorum, bence de öyle

olması gerekiyor. Bu e-okul çıktı çıkmalı veliler okula uğramaz oldu, kaç tane öğretmen de bundan dert yandı, bu e-okul çıktı çıkmalı aslında öğrenciler çok olumsuz etkilendi, şimdi yeni kanunlara göre herkes çocuğunu mecburen yakındaki okullara gönderiyor. Kalkıp gitmek bu kadar zor mu? Ben bilgisayardan çocuğumun durumunu öğreneyim, gerisini boş vereyim, olmaz ki, okulu da ziyaret etmek gerekiyor (V2, K).

Velilerin İnternetin Eğitime Etkisi ve Buna İlişkin Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Düzenlemeler

Veliler, internetin eğitime zararlı etkileri olduğu konusunda benzer görüşler bildirmişlerdir.

İnternetin kesinlikle zararlı olduğunu bir kez daha belirteyim, internet eğitimin düşmanı, bu kadar (V1, K).

İnternetin eğitime zararlı olduğunu düşünüyorum, hem de çok zarar veriyor. Çocuklar internette oyun oynamaktan Facebooka Msn ye girmekten başka bir şey yapmıyorlar. Biz varken ders çalışıyor gibi yapıyorlar, odadan çıkınca da mesajlaşmaya başlıyorlar. Bizim Türk gençleri daha bu teknolojiye hazır değiller, çok hızlı girdi bu araçlar hayatımıza (V2, K).

Velilerin Cep Telefonunun ve Desteklediği Tüm Programların (Messenger, Facebook vb.) Eğitime Etkisine İlişkin Görüşleri ile Memnuniyet Durumları ve Önerdikleri Çözümler

Veliler, cep telefonunun ve desteklediği tüm programların eğitime etkisine ilişkin görüşlerini belirtirken bu boyuta internet ile ilgili görüşlerini de eklemiş ve bu unsurlarının kullanımı ile ilgili olumsuz duygulara sahip oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Diyelim ki internet olmasa idi ne olurdu, yok küreselleşme diyorlar yok çağdaşlık diyorlar, ben internetin çocuklarımızı tam tersine ilkellettiğini düşünüyorum. Bu kullanılan msn ve facebook çocuklarımızı gerçek dünyadan soyutladı. Benimle bile böyle, ne bileyim farklı bir Türkçe ile konuşmaktalar. Bir sabah kızım uyandı, "seleme anne!" dedi. Kızım ne diyorsun dedim ama abisi ile nasıl gülüşüyorlar, seleme bu bilgisayarda mesajlaşmada kısaca selam demekmiş, bizimle dalga bile geçiyorlar artık. Anne ve babaya saygıyı azalttı. Bayramlarda kalkın bir dedenize anneannenize gidelim dediğimde, sürüyerek götürmemiz gerekiyor, ikna edene kadar göbeğimiz çatlıyor. Çocuklarımıza örf ve adetlerimizi öğretmek, büyük ziyareti yaptırmak için resmen yalvarmamız gerekiyor. Onlara kalsa böyle dini bayramlarda, önemli günlerde evde kalacaklar, bizi misafirlige gönderip akşama kadar bilgisayarın başında, internetin başında oyundur, msndir vakit geçirecekler. Çocukların ahlakına, fiziksel gelişmesine katkısı olmayan şeyin; eğitime mi katkısı olacaktı? Oğlumun arkadaşlarının anneleri ile görüşüyorum onlar diyor ki; internet iyi, ödevlerini internetten yapıyorlar, diyorlar. Sanki, internet yokken çocuklar önceden ödev yapmıyorlar mıydı? (V1, K).

Bazıları internetin eğitime çok faydası olduğunu düşünebilir ama bu şartlarda Türk gençlerimiz için çok sakıncalı, çünkü söylediğim gibi onlar daha bu kadar teknolojiye hazır değil. Bir kere yavaşça girmeleri gerekir bu teknolojiye. Millî eğitim de sağ olsun bunu düzenlemede hem geç kaldı hem de birden verdi, bu neye benziyor biliyor musunuz; insan kanserdir doktora gider, bugün git yarın gel, yarın git öbür gün gel, dersiniz, bakarsınız adam çok hasta oldu, yüklersiniz bütün ilaçları. Bizim Türk millî eğitiminde de böyle oldu, yayılıp durdular, hiçbir şey yapmadılar, sonra hop, daha dördüncü sınıfta çocuğun hayatına bilişim teknolojileri diye bir ders soktular. Doğru mudur şimdi, kanserli hastadan ne farkımız kaldı? (V2, K).

Velilerin Derslerde Kullanılan İletişim Araçlarının ve Bunun Sağladığı İşitsellik ve Görşelliğın Eğitime Etkileri ile Memnuniyet Durumları ve Önerilen Düzenlemeler

Veliler, görsel ve işitselliğın öğrencilerin öğrenmelerine olumlu katkılar sağladığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Ben uygulamaları çok faydalı buluyorum, oğlum okuldaki derslerden en çok tarihle coğrafyayı seviyor. Çok merak edip sebebini sordum; meğer o dersleri büyük bir salonda, özel bir sınıfta yapıyormuş öğretmen. Böyle bir klasik ders anlatmıyormuş, videolar, resimler, slaytlar gösteriyorlarmış, çok şaşırdım. Genelde erkeklerin sözel dersleri iyi olmaz ya, tam tersine bizde tam bir tarih, coğrafya aşkı var ama edebiyatı ve biyolojiyi hiç sevmiyor. Çok zorlanıyor o derslerde. Toplantıda da zaten ben öğretmenleri görünce anladım yani nedenin. Klasik ders anlatmak bizim zamanımızda idi, resim, böyle görsel şeyler öğrencilerin başarısını bence artırır (V1, K).

Öğretmenler kontrolünde olduğu için bu bence faydalı, çocuk kendi kontrolüne bırakılırsa olmaz, öğretmenler tabi ki videolar seyrettirmeli, belgeseller seyrettirmeli (V2, K).

Velilerin İletişim Araçlarının Bireyin Milli Eğitimin Temel Amaçları Doğrultusunda Yetişmesine Ne Yönde Etki Ettiğine İlişkin Görüşleri

Veliler, iletişim araçlarının öğrencilerin milli eğitimin temel amaçlarına uygun şekilde yetişmesini engelleyici yönde etkilerde bulunduğuna ilişkin görüşler bildirmişlerdir.

Hiç de dışa dönük falan olmuyorlar, anlattığım gibi tam tersine böyle aileden kopuk sadece her şeyini arkadaşlarına anlatan, dış dünyaya küsmüş gibi insanlar oluyorlar. Bir ara çok üzülüyordum, oğlum robot gibi idi. İnternet varken bizim evde yemekte ne bir şey konuyordu ne etrafına bakıyordu. Hızlıca yiyip hemen bilgisayarın başına geçiyordu. Zaten kardeşinin olayı patlak verince, internet kapatılınca evde, o kadar büyük bir oh çektim ki, size anlatamam. Bu internet ve cep telefonu sayesinde çocuklar özenti duyuyorlar hep Avrupalılara; yani ne Türk' e benziyorlar ne Atatürk' ün savaştığı savaşların adını düzgün biliyorlar ne de bayramlarda doğru düzgün el öpmeyi. Şimdi bu gençlik mi bizi ileride yükseğe taşıyacak? Bu kitle iletişim araçları zaten hep Avrupa ülkelerinin Türkiye' ye oyunu, bizim çocuklarımızı zehirliyorlar, aslında biz de veli olarak üstümüze düşeni yapmıyoruz (V1, K).

Şimdi şöyle söyleyeyim, internet bir kere çocukları dışa dönük sosyal falan yapmıyor, tam tersine iyice içe kapanık böyle sırlı insanlar olup çıkıyorlar, Tamam amacına uygun kullanıldığı zaman çocuk bilinçli ise, açar merak ettiği şeyleri araştırır, okur. Ama ben daha kendi çocuğumda da çevremdeki facebooktan başka, msn den başka, video paylaşayım, seyrediyim, başka bir şey biliyorlar mı? Televizyon zaten çocuklarda bağımlılık. Yaz boyu hipnoz olmuş gibi televizyon seyrediyorlar diyebilirim. Sosyal imkanımız da olmadığı için pek bir şeye gönderemiyorum. Evde olunca da televizyona bağımlı oluyorlar. Keşke okullarda ücretsiz, böyle, iletişim araçlarını da kullanarak, ne bileyim internet, bilgisayar, eğitim, bilinçlendirme, yaz kursları yapsalar da işte o zaman bu iletişim araçları bir işe yarasa (V2, K).

Velilerin Kitle İletişim Araçlarının Doğurduğu Yönetimsel Sıkıntılar Hakkında Görüşleri

Veliler bu boyutta kendilerinin de okul yönetiminin de öğrenciler üzerinde etkilerinin azaldığını ve onların yönetilmesinin zorlaştığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Yönetimsel sıkıntı, aklıma çok da bir şey gelmiyor, bizim çocuklarımızı evde yönetmemiz zor oluyor, ama yönetmek ne kelime onlar bizi yönetir hale geldiler. Bir şey desek ama anlamıyorsunuz diyorlar. Bu bilgisayardaki, internetteki, ne bileyim cep telefonundaki saçma sapan şeyleri bilmiyoruz diye, nerede ise fırça yiyeceğiz çocuklarımızdan. Her şey o kadar çok şey değişiyor ki, reklamlarda televizyonda bile zor takip ediyoruz, her gün yeni bir telefon çıkıyor, yeni bilgisayarlar çıkıyor. Bir sürü şey, okullarda da bilgisayar dersi var, gerçi oğlum o derslerde bir şey öğrenmiyoruz diyor ama boşuna imiş, o öyle diyor öyle hissediyor (V1, K).

Okul yönetimi bu konuda çok şikayetçi, bazı veliler çok duyarsız. Geçen veli toplantısında okul müdürü büyük salonda konuştu, dikkat ettim adamcağız yarım saat konuştu bunun 25 dakikası cep telefonları ile ilgili idi, herkes bu konuda azıcık hassas olsun, çocuğuna terbiye versin. Okula cep telefonu göndermesin en azından, sonra da öğretmenler neden kızıyor oluyor, kızarlar tabi ki (V2, K).

Velilerin Kitle İletişim Araçlarının Kullanımının Öğrenci Veli Öğretmen ve Okul Yönetimi İle İlişkileri Ne Yönde Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Veliler, kitle iletişim araçlarının kullanımının aile içi ilişkileri olumsuz yönde etkilediğini, öğrencileri takip etmenin kolaylaştırdığını belirtmişlerdir.

Bunu tek tek söylersem, kendi çocuğumla aramı çok bozdu ilk başlarda. Sonra bu cep telefonu ve bilgisayarı biraz azaltınca hayatımızdan birazcık uzaklaştırdık normale döndük, rahatladık yani. Artık babası da bende dikkat ediyoruz, evde elimize hiç cep telefonu almıyoruz. Öğretmenlerle ilişkimizi hiç değiştirmedim ama okul yönetimi ile çok iyi oldu, çünkü devamsızlıkları bize cep telefonundan mesajla bildiriyorlar ya da öğretmenleri, müdür yardımcısı hocamızı, bir sıkıntı olduğunda arayabiliyoruz. Sağ olsunlar telefonlarına bakıyorlar. Okulda bir olay olduğu zaman hemen bizi cep telefonumuzdan arayarak haber veriyorlar. Oğlum bir kere ödevini unutmuş, o gün de dönem ödevinin son günü imiş, öğretmenin telefonundan babasına haber vermiş. Babası da hemen evden alıp yetiştirdi. Bu gibi faydaları da oluyor (V1, K).

Eğer devamsızlık olursa okuldan mesaj geliyor hemen, bu çok güzel bir uygulama, bir de müdür bey okula telefonlar için böyle kutular yaptırdı kilitli. Öğrenciler o kilitli kutuları kullanabiliyor, ben o yüzden okul müdürünü çok taktir ediyorum. Çok düzgün bir insan, biraz disiplinli olunmalı, önemli bir şey oldu mu okuldan öğretmenler telefonla arıyorlar, ya da bir konuda sıkıntı varsa bizde cep telefonundan arayın hemen söyleyebiliyoruz. Çocuğumuz hasta ise, o gün yazılı varsa, okula uğrayamadıkça öğretmeni arıyoruz mesela, her öğretmeni değil de bazılarını arayabiliyoruz, buda iyi oluyor (V2, K).

Sonuç

Bu çalışmada yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin kitle iletişim araçlarının eğitime etkilerine ilişkin görüşleri nitel desenli olarak araştırılmıştır. Araştırmada; nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve bütüncül tek durum desenli bir durum çalışması yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulguların, analitik genellemeye uygun olarak, mevcut alan yazınla örtüşüp örtüşmediği incelenmiştir.

Yöneticilerle yapılan bireysel görüşmeler doğrultusunda elde edilen bulgular yöneticilerin iletişim kurmanın ve haberleşmenin bir ihtiyaç olduğu konusunda birleştiğini göstermektedir. Bu bulgu, Bal'ın (2004) iletişim herhangi bir gereksinme nedeniyle oluşur görüşüyle örtüşmektedir. Öğretmenler ise bunun belirli toplumsal sınırlar içerisinde yasaklanmasının mantıklı olmayışına değinmişlerdir ama, okul sınırları içinde cep telefonu kullanımını belirli kurallar içerisinde onaylamalarına rağmen, ders içinde kullanımına kesinlikle karşı çıkmışlardır.

Yöneticiler kitle iletişim araçlarının eğitime hem faydalı hem de ciddi boyutlarda zararları olduğunu düşünürken, bir yandan da gençlerin bugünkü kişiliklerinin ve özelliklerinin, içinde buldukları eğitsel başarısızlık durumunun tamamen kitle iletişim araçlarının olumsuz etkileri kaynaklı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum Alkan'ın (1977) eğitimin insan ile yaşam arasında bir köprü olduğu ve bunu toplumdaki değişme ve gelişme hızına paralel olarak önem kazandığı bulgusu ile örtüşmektedir.

Yöneticiler, internet kullanımına ilişkin algılarını ortaya koyarken, okul yönetimi işlemleri için internet kullanımı ve okulda öğrencilerin de dahil olduğu internet kullanımı şeklinde konuyu iki boyutta ele almışlardır: Yöneticiler, bağlı oldukları İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün yürütmekte olduğu proje dahilinde tüm yazışmalarını ve evrak takipleri internet üzerinden yaptıklarını ve bu uygulamadan çok memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bu durumun zaman, işgücü ve kağıt israfından onları büyük ölçüde kurtardığını ifade etmişlerdir. Bu bulgu Çağlar ve Kılıç'ın (2008) "Eğitim Fakülteleri İçin Genel İletişim" adlı çalışmasındaki bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin, bilginin hızla ve kolaylıkla depolanıp aktarılmasını sağladığı görüşüyle örtüşmektedir. İkinci olarak internet kullanımını öğrenciler açısından ele aldıklarında, yöneticiler internet kullanımının sonsuz bir derya olduğunu, bunun iyi yönde de kötü yönde de kullanıma açık olduğunu, internetin zararlarının yasaklarla engellenemeyeceğini, ancak bu konuda bilinçlenme ve bilinçlendirme ile sorunların aşılabileceğini belirtmişlerdir. Yöneticiler, aynı zamanda devletin ve yerel yönetimlerin el ele yürütebilecekleri çalışmalarla hem toplumun hem de gençlerin, doğru ve amaç doğrultusunda internet kullanımı konularında eğitilmelerini önermişlerdir. Diğer taraftan yöneticiler, öğrencilerin dışı dönük sosyal bireyler olma boyutunda milli eğitimin amaçlarının gerçekleşme durumu ile ilgili görüşlerini farklı yorumlarla ortaya koymuşlardır. Bu bağlamda yöneticiler; öğrencilerin bu araçlar sayesinde iletişime geçerek sosyalleştiğini belirtirken, bir yandan da, öğrencilerin özellikle bu sosyal paylaşım siteleri nedeniyle daha içe kapanık hale geldiğini ve karanlık, yalnız bir geleceğe sürüklendiklerini ifade etmiştir. Bu bulgu, Bal'ın (2004) iletişim bir sosyalizasyon sürecidir tanımıyla da örtüşmektedir.

Öğretmenlerle yapılan bireysel görüşmeler doğrultusunda, kitle iletişim araçlarına karşı sahip oldukları ilk çağrışımların, cep telefonu, internet, bilgisayar, televizyon olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, teknoloji üretemeyen bir toplumun teknolojiyi bilinçli kullanamayacağını altını çizmiştir ve özellikle Facebook ve Msn gibi paylaşım sitelerinin gençleri için zararlı olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgu, Çavaş, Kışla ve Twinnig'in (2004) "Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik Bir Araştırma" adlı çalışmasındaki, teknolojilerin eğitimin kalitesini artırma amaçlı kullanıldığı bulgusu ile örtüşmektedir.

Aynı zamanda öğretmenler tarafından, bütün gününü telefonun başında, internetin başında mesajlaşarak geçiren birinin sosyal olmasının mümkün olamayacağı noktasında açıklamalar yapılmıştır. Bu bulgu, Çavaş, Kışla ve Twinning (2004)'in araştırmasındaki teknolojinin kullanım amacı olan doğru zamanda, doğru yerde, doğru bilgi teknolojisi aracı kullanım yeteneğini kazandırma amacının gerçekleşmediği bulgusuyla da örtüşmektedir.

Öğrencilerin, kitle iletişim araçlarının eğitime etkilerine ilişkin ortaya koyduğu görüşler birbirinden farklılıklar göstermekle birlikte kitle iletişim araçlarının bazı konularda başarıyı etkilediği söylenebilir. Öğrencilere göre özellikle bazı dersler için izleyerek dinleyerek ders yapmak daha etkili olmakta ve görsel olarak işlenen konuların akılda kalıcılık oranı daha yüksektir. Bu bulgu Arık ve Şeker (2007)'in bireylerin yaşadığı ortamı çoğunlukla iletişim araçları ile algıladığı görüşü ile örtüşmektedir. Bu bağlamda kullanılan görsel ve işitsel araçların dikkat çekici ve öğrencinin hazır bulunmuşluğunu olumsuz etkilemeyecek içerik ve düzende hazırlanması fayda sağlayabilir.

Öğretmenlerin eğitim teknolojilerine ilişkin memnun olup olmadıklarına ilişkin algıları da çeşitlilik

göstermektedir. Öğretmenlerin görüşlerinde eğitim teknolojilerinde, sayılan bileşenlerden en çok e-okul algısının öne çıktığı görülmüştür. Bu bağlamda öğretmenler E-okul sisteminin her ne kadar hızlı ve verimli olarak kullanılmıyor olsa da, özellikle sınavlarda, sınavların velilere ve öğrencilere aktarılmasında kolaylık sağladığı, öğretmenlerin bunu çok sık kullandığı, öğrenciler sınavlara girdikten hemen sonra e-okula notlarının girildiği, öğrencilerin notlarını kolaylıkla öğrenebildiği; birçok okulda not defteri uygulamasının kaldırıldığı, not defterinin aslında faydalı olduğu, not defteri sayesinde öğretmenin hem öğrenciyi hem de notları takip etme konusunda avantaj sağladığı, şimdi bir kopukluk olduğu, e- okulun verileri sadece bilgisayarda ve çıktılarda kaldığı hususlarında görüşlerini bildirmişlerdir.. Öğrenciler ise E-okula girerek birinci notlara bakarak, ona göre değerlendirme yaparak ona göre çalıştıklarını, ikinci sınavlarına buna göre tedbir alarak hazırladıklarını belirtmişlerdir. E-okulun çok sıklıkla kullanılmadığını, sadece yazılı ve sözlü notlarının öğrenilmesi amacıyla kullanıldığı ifade edilmiştir. Ders esnasında görselliğin önemli olduğu belirtilmiştir. E-okul ile ilgili bu bulgular Günbayı ve Turan'ın (2013) "Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Sistemi Olarak E-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yönetici, Öğretmen, Öğrenci Ve Veli Görüşleri: Bir Durum Çalışması" adlı makalesinde öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni öğretmenlerin, öğrencilerin karne almadan önce ders notlarını, davranış notlarını ve dersle ilgili her türlü bilgiyi girdiği yalnızca kendilerin değil ailelerinin de bu bilgileri görmek için girebildiği bir site olarak algıladığı bulgusuyla örtüşmektedir.

Öğrenciler okulda kullanılması yasak olan araçlar kullanılıncaya hem ailenin hem de okul idaresinin olumsuz tepkisiyle karşılaşmaktadır. Bu noktada velilerin kitle iletişim araçlarının eğitime olumsuz etkileri konusunda kaygılarını dile getirmişlerdir. Öğrenciler telefonlarını okula götürmek istediklerinde, ebeveynler izin vermiyorsa, bununla ilgili tartışma çıkmakta, öğrenciler cep telefonlarını gizli gizli okula götürmektedirler. Kitle iletişim araçlarının olumsuz etkisine ilişkin bu bulgu Öz'ün (2012) "Öğretmen, Öğrenci ve Ailelerin İlköğretim II. Kademedeki Gözlenen Disiplin Problemleri ve Baş Etmede Kullanılan Stratejiler İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi" adlı çalışmasında öğretmenlerin disiplin problemi olarak nitelendirdiği öğrenci davranışlardan ders esnasında cep telefonunun çalması ve velilerin şikayet ettiği öğrencilerin sınıf arkadaşlarının resimlerini çekip izinsiz facebook'a koymak gibi bulgularla da tutarlılık göstermektedir.

Öğrenciler, odak grup görüşmesinde, bireysel görüşmelerdeki bulgulara ek olarak; kitle iletişim araçlarının başarılarına, aileleri ile ilişkilerine olumsuz etkilerinin farkında olduklarını, cep telefonunun derslerini ve arkadaş ilişkilerini olumsuz etkilediğini, internet ve cep telefonu kullanımından kendilerini alıkoyamadıklarını, buna bir sınırlama, özdenetim getiremediklerini, öğretmene internet çıktısı olarak verdikleri ödevleri okumadıklarından, ara sıra yanlış ödev getirdiklerinin bile sonradan farkına vardıklarını, çıktı olarak getirilen ödevlerin bazen ödev yapmayan arkadaşlar arasında fotokopiyle çoğaltılarak öğretmene verildiğini, kitle iletişim araçlarına gereğinden fazla vakit ayırdıklarından tarihimizi yeterince okuyup bilgileneemediklerini, kitle iletişim araçlarının onları asosyalleştirdiğini, derslerden uzaklaşmalarının ve derste mesaj çekmelerinin temel nedeninin öğretmenlerin kalitesi olduğunu, öğretmenlerin onları derste rencide edici, azarlayıcı tutum sergilediğini, bu durumun da onları derslerden uzaklaştırdığını, yine ailelerinin de sürekli internetin başında olduğunu, kendilerinin internet oyunlarının başından uzun süre kalkmayınca ciddi ders başarısızlığı sorunları yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin öğrenciler tarafından belirtilen bu tutumu, Genç ve Eryaman (2009)'ın "Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması" adlı çalışmasında yer alan, bilgi toplumunun öğretmeninin; öğrencinin merakını canlandırma, onu araştırmaya yöneltme, sistemli çalışmasına yardımcı olma gibi özellikler taşıması gerektiği bulgusu ile örtüşmemektedir. Ayrıca bu bulgular Kılıç'ın (2012) kitle iletişim araçlarının bireyi hem olumlu hem de olumsuz yönde yönlendirdiği görüşü ile de tutarlılık göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

Yöneticilerin, kitle iletişim araçlarının eğitime etkilerine ilişkin değişik boyutlarla ilgili ortaya koydukları görüşler değerlendirildiğinde, kitle iletişim araçlarının kullanımında bilinçlilik seviyesinin, hem toplumda hem de okul örgütlerinde yükseltilmesine ilişkin gerek devletin gerekse ilgili sivil ve yerel kuruluşların değişik çalışmalar ve eğitimler ile kaynaşmış uygulamalar yürütmesi ihtiyacı göze çarpmaktadır. Bu tür çalışmalar, bu araçların olumsuz etkilerini azaltabilir.

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, kitle iletişim araçlarının kullanım amaçları ve amaç doğrultusunda kurallara uygun şekilde kullanılması ile ilgili müfredat dahilinde gençler eğitilebilir, bununla ilgili bir ders oluşturulabilir ve oluşturulan eğitim programlarına veliler de dahil edilebilir.

Araştırma bulgularına dayalı olarak, öğrencilerin görüşlerinden elde edilen sonuçlar dikkate alınıp eğitim sistemi içerisinde hem bireysel, hem kurumsal düzenlemelere gidilerek kitle iletişim araçlarının eğitime etkilerinin iyileştirilmesi yolunda yardımcı çalışmalar yapılabilir. Yine, okul kurallarına uyma, öğrencileri topluk içinde rencide edici bireysel uyarıda bulunma yerine ilgili yaptırımı uygulama, evde de ebeveynlerin denetim mekanizması yürütme hususlarında dikkatli olma girişimleri sağlanır ise, karşılıklı sorunlar bireyler arası ilişkiler boyutunda azalabilir.

Velilerin görüş ve önerileri doğrultusunda, kitle iletişim araçlarının eğitim sistemi içindeki kullanım alanları ve şekilleriyle ilgili düzenlemeler yapılmasıyla, bu araçların sistem içindeki işlevselliğinin artırılması yolunda çalışmalara gidilebilir.

Kaynakça

- Alkan, Cevat (1977). Eğitim Teknolojisi. Ankara: Yargıçoğlu.
- Arık, Bilal ve Şeker, Mustafa (2007). İletişim ve Ötesi. Konya: Tablet.
- Aydın, Mustafa (1988). Eğitim Yönetimi. 2. Baskı. Ankara: Hatipoğlu.
- Bal, Hüseyin (2004). İletişim Sosyolojisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları, Yayın No:42, Isparta: SDÜ.
- Başaran, İ. Ethem (1984). Yönetime Giriş. Birinci Basım, Ankara : Ankara Üniversitesi.
- Bıçakçı, İ. (2001). İletişim Dünyamız. İstanbul: MedyaCat.
- Bursalioğlu, Ziya. (1987). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Yedinci Baskı, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Çağlar, İrfan ve Kılıç, Sabiha (2008). Eğitim Fakülteleri İçin Genel İletişim, Ankara: Nobel.
- Çavaş, Bülent, Kışla, Tarık ve Twinning, Peter (2004). "Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik Bir Araştırma: dICTatEd Yaklaşımı", <http://kn.open.ac.uk/public/getfile.cfm?documentfileid=455115.05.2011>.
- Davis, Keith (1988). İşletmede İnsan Davranışı: Örgütsel Davranış. Beşinci Baskıdan Çeviri. Üçüncü Baskı, İstanbul: Yön.
- Genç, Z. Salih ve Eryaman, Y. Mustafa (2009). "Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması", Afyonkarahisar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9, 1, www.sosbil.aku.edu.tr/makale/c9s1m6.pdf 15.05.2011.

Günbayı I. Ve Turan F. (2013). "Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Sistemi Olarak E-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yönetici, Öğretmen, Öğrenci Ve Veli Görüşleri: Bir Durum Çalışması". İlköğretim Online , 12 (1), 1-22, 2013.

Gürgen, Haluk (2003). "İletişim Süreci ve Öğeleri". Halkla İlişkiler ve İletişim, (Editör: Ferruh Uztuğ), Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi, Yayın No: 1482.

Gürgen, Haluk (1997). Örgütlerde İletişim Kalitesi. İstanbul: Der.

Hoy, Wayne K. ve Miskel, Cecil G. (2010). Eğitim Yönetimi: Teori, Araştırma ve Uygulama. 7. Baskıdan Çeviri, Ankara: Nobel.

Ivancevich, John M.; Donnelly Jr. Jame H. ve Gibson James L. (1983). Managing For Performance. Business Publications, Inc., Texas.

Karagözoğlu, Galip (1985) "İletişimin Değerlendirilmesi", Yönetimde Denetleme ve Değerlendirme Sempozyumu, Ankara: Ankara Üniversitesi.

Kılıç, Levend (2002). "Bireyden Kitleye". Toplum ve İletişim, (Editör: Nazlı Bayram), Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi, Yayın No: 2483,

McLuhan, Marshall (1964). Understanding Media: The Extensions of Man. McGraw-Hill, Canada.

Yenilemez, Kürşat ve Ersoy, Mehmet (2008). "Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmanın Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri İçerisindeki Yeri", <http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/109.doc> 15.05.2011.

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin.

Öz, Esra (2012). Öğretmen, Öğrenci ve Ailelerin İlköğretim II. Kademedeki Gözlenen Disiplin Problemleri ve Baş Etmede Kullanılan Stratejiler İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Wells, J. Gary, Shuey, Robert ve Kiely, Ray (2001). Globalization. Novinka Books, USA.